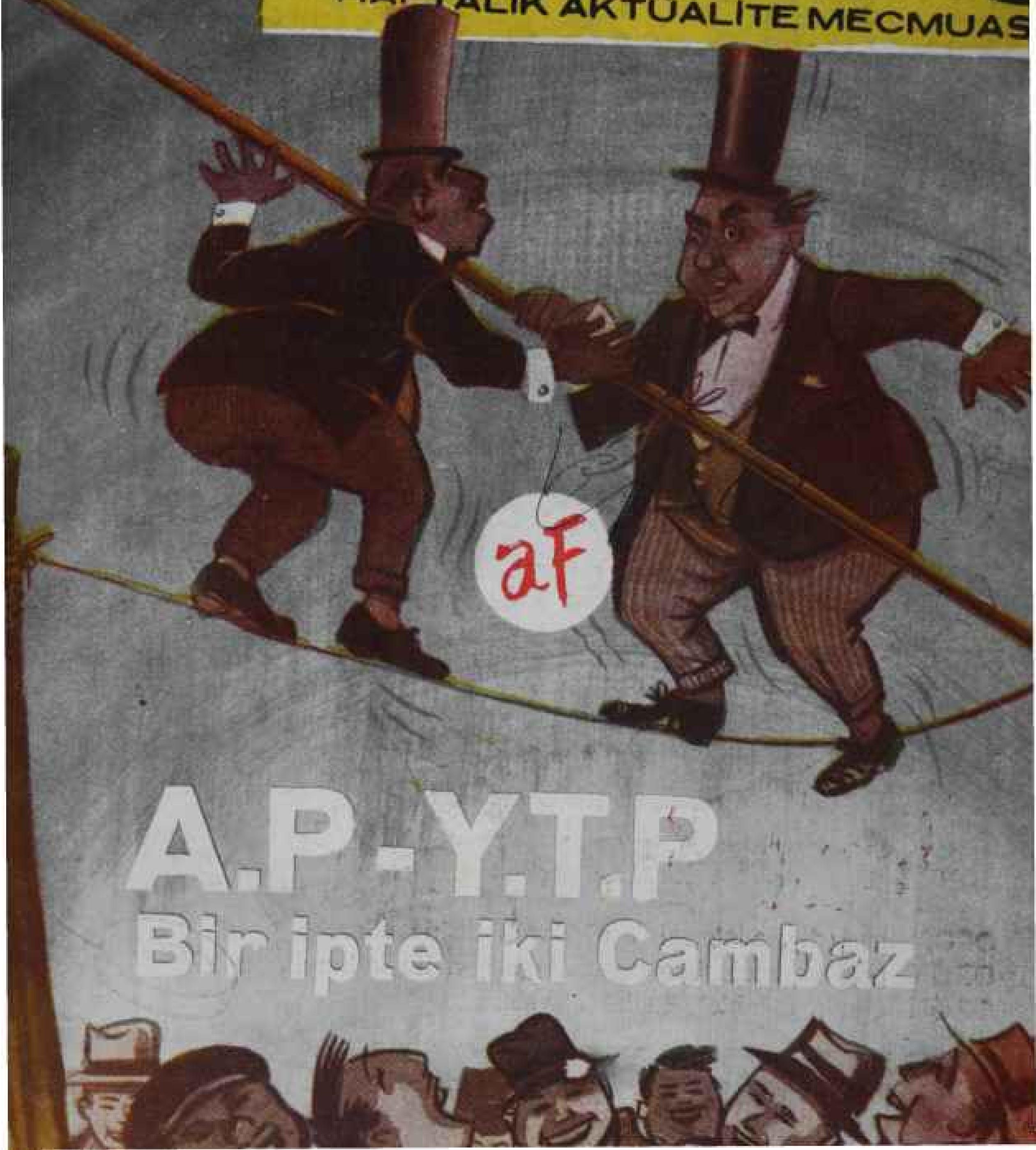
2 ŞUBAT 196[illegible]

FİYATI 1 LİRA

AKİS

HAFTALIK AKTÜALİTE MECMUASI

A.P.-Y.T.P

Bir ipte iki Cambaz

ASABİ AĞRILARA KARŞI

OPON

FAYDALIDIR

OPON baş, diş, adale, sinir ağrılarını teskin eder
OPON grip ve nezle başlangıcında başarı ile kullanılır
OPON günde 6 tablete kadar alınabilir

(FAAL - 479) — 36

AKİS

Sayı: 449 Cilt: XXVII Yıl:9 HAFTALIK AKTÜALİTE MECMUASI

Sahibi
Metin Toker

Yazı İşleri Müdürü
Kurtul Altuğ

Bu sayıda Yazı Kurulu
İç Haberler Kısmı: Metin Toker, Atilla Bartınlıoğlu, Güneri Cıvaoğlu. Egemen Bostancı ve Kenan Taşcıoğlu (İstanbul), Seyfi Özgenel (İzmir) . Dış Haberler Kısmı : Deniz Baykal - Tıp : Dr. Akif Berki - Radyo : Turgut özakman - Televizyon : M. T. Öngören - Magazin Kısmı : Jale Candan, Türkân Türker Akbulut, Tüli Sezgin, Hüseyin Korkmazgil - Kitap : İlhami Soysal - Tiyatro): Lûtfi Ay, Naciye Fevzi - Spor: Vildan Aşir Savaşır.

Resim
AK Parmakerli - Hakkı Tümgan

Fotoğraf
Sungar Taylâner - Kutay Kayalı

Klişe
Doğan Klişe Atelyesi

Yazı İşleri
Rüzgarlı Sokak No. *16/9*
Tel: 11 89 92

İdare
Rüzgarlı sokak No: 16/1
Tel: *10 61 96*

Abone Şartları
3 aylık (11 nüsha) 10.00 lira
6 aylık (25 nüsha) 20.00 lira
1 senelik (52 nüsha) 40.00 lira

İlân Şartları
Santimi 20 lira
3 renkli arka kapak: 1500 lira

AKİS Basın Ahlâk Yasasına uymayı taahhüt etmiştir.

Dizildiği yer
Rüzgarlı Matbaa
Basıldığı yer
Milli Eğitim Basımevi
Basıldığı tarih
31.1.1963

Fiyatı 1 Lira

Kendi Aramızda

Sevgili AKİS Okuyucuları

Geçenlerde, Almanya da bulunan bir okuyucumuzdan -Ahmet Cansu: 67, Ludwigshafen B. A. S. F., G. U. 548/5 Almanya- bir mektup aldık.

Mektup şu:

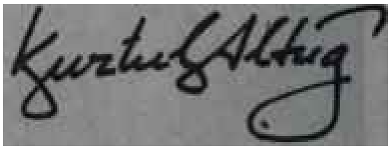
"AKİS yazı işleri personeline,

661 sayılı mecmuanızda Jale Candan Okuyucularla Konuşuyor yazınızı okudum. Jale Candan hanımın erkekler mevzuunda halâ kararsız kalışı zihnimde fikir mevzuu oldu. Jale hanımın bu konusunun iç yüzünü Almanyadan çözebileceğime eminim. Kendisiyle mektuplaşmak arzusundayım. Jale banım yazısında yuva sahibi olmak arzusunda olduğunu belli ediyor. Adım Ahmet Cansu. İstanbulda oniki senedir yaşamaktaydım. Arzum, sanatımın temellerini sağlamlaştırmak için alınanların tezgâhlarda çalışma usullerini elde etmektir. Mesleğimin âşığıyım. Kendim, pres kalıpları torna ustasıyım. Almanyada dört aydır çalışmaktayım. Yaşım evlenmeye uygundur. Aldığım para evimi geçindirecek yeterdedir. Bu yazımın mecmuanıza geçmesini istiyorum ve bir özetini de, Jale hanımın fikrini almak için ona vermenizi beklemekteyim."

Gazetelerin yok M. D. O., yok M. C. O. yok X. T. Z: diye mektuplar aldıklarını, bazan pek caka ve iftiharla ilân ettikleri bir devirde bizim mektup kolimizden çıkan bu, bir ilkbahar rüzgârı kadar tatlı, sevimli name, doğrusu bizi hem hayli güldürdü, hem de hoşumuza gitti. Dizerinde konuşuldu, şakalar yapıldı. AKİS ekibinin genç ve yakışıklı erkek mensupları, yazılara resim de konmasının, bakınız ne kadar fayda verdiğini belirttiler ve bu âdetin kendilerine de teşmilini istediler. Ama en çok takınılan kimse, tabii Jale Candan oldu.

Zira Jale Candan pek mesut bir evli genç kadındır.

Saygılarımızla

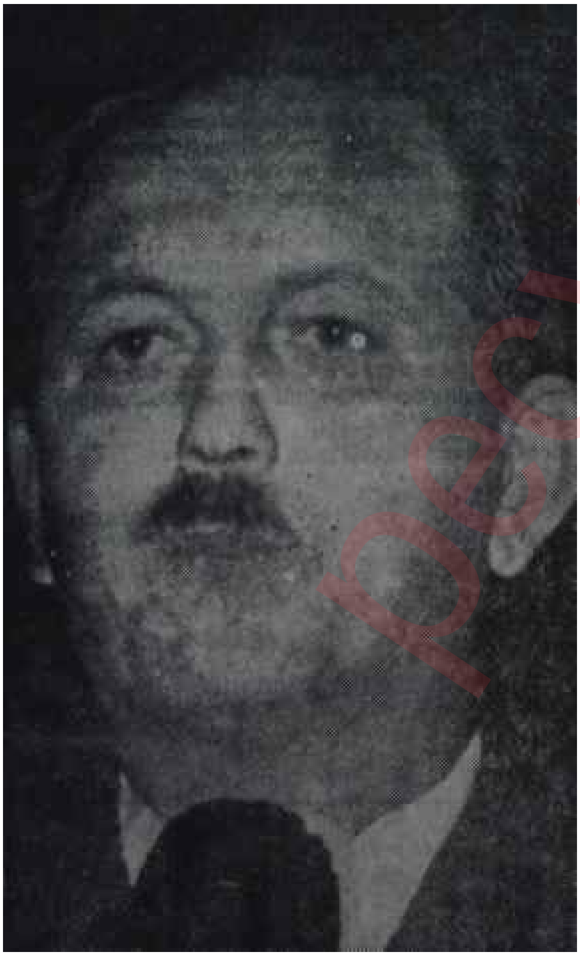

İçindekiler

Günlerin Getirdiği	*4*	*Eğlence*	*23*
Yurtta Olup Bitenler	*6*	*Tıp*	*25*
Haftanın İçinden	*7*	*Televizyon*	*26*
Hâdiselere Bakış	*15*	*Radyo*	*27*
Basın	*16*	*Kitaplar*	*28*
Dünyada Olup Bitenler	*17*	*Sosyal Hayat*	*29*
"Onlar ki verir..."	*20*	*Tiyatro*	*30*
Tüliden Haberler	*21*	*Jale Candan*	*32*
Hayat Defteri	*22*	*Spor*	*34*

günlerin getirdiği

Yurttan Akisler

Rifat Öztürkçine
Vay açıkgöz, vay!

Gecekondular — Orta yaşlı, topluca adam, masanın etrafında oturmakta olan gazetecilere:

"— Bu basın toplantısını, Gökay bana cevap versin de kafasına daha iyi vurayım diye düzenledim" dedi.

Olay, haftanın başlarında, Parlâmento Basın Bürosunda geçti. Orta yaşlı, topluca adam, A. P. İstanbul Senatörü Rifat Öztürkçıneydi. İmar ve İskan Komisyonundaki görüşmeler sırasında Öztürkçine, gecekondulara tapu verilmesini teklif etmiş, Hükümet sözcüsü ise, "Öztürkçinenin Zeytinburnunda gecekondusu var. Bu teklif maksatlıdır" demişti.

Bu konuyla ilgili olarak yaptığı basın toplantısında Öztürkçine, "kendi gecekondusunun tapusu bulunduğunu ve siyasi yatırımını, dana önce Zeytinburnunda yıllarca gece gündüz ücretsiz doktorluk yaparak yürüttüğünü" söyledi.

Öztürkçinenin, Zeytinburnundaki gecekondusu 337 metrekare üzerine inşa edilmiştir. İç dekorasyonu son derece itinalıdır. Duvarları yağlıboyadır. Telefonu vardır. Dört odalı gecekondu, halen, ayda 600 lira kira getirmektedir.

Öztürkçine binanın yapılması ile ilgili olarak da:

"— Binayı yapmağa 1951 yılı Nisanında başladım. Arsayı sevgili vatandaşlarım verdi. Tuğlaları merhum Arslan Sabriden, kerestevi sayın Hüsnü Tüzünden ucun vadeli ve taksitli aldım. Amele ve ustalar benim için yarı fiyata çalıştılar. Bir ayda tamamladım. Bana 40 bin liraya mal oldu" dedi.

Öztürkçine, gazetecilerden birinin sorusuna:

"— Henüz gecekondumda kalorifer yok ama, yakında olacak" cevabını verdi.

İzmir — Geçen haftanın başlarında, Pazartesi günü bir heyet, İzmir Vali ve Belediye Başkanı Enver Saatçigili ziyaret ederek, 12 metre uzunluğunda bir dilekçe verdi. Heyet, İzmirde "Ağlayanlar Mahallesi" diye tanınan Gültepe gecekondu semti sakinlerini temsilen

gelmişti. Vali ve Belediye Başkanı Enver Saatçigine sundukları dilekçe ise, meskenlerinin yıkılması için mahkemeden alınmış olan bir yıkım kararı ile ilgiliydi.

Gültepe semtindeki gecekonduların 453 tanesinin arsasını içine alan saha, Bahur Akyüz adında bir musevi tarafından Özel İdareden satın alınmıştı. Bahur Akyüz, elindeki karara istinaden gecekonduları yıktırmak istiyordu.

Bu durum karşısında semt sakinleri önce bir miting tertiplemeğe karar verdiler. Ancak, Pazar günü yapılan miting, tahrik edici konuşmalarla havanın elektriklenmesi yüzünden çığırından çıktı ve "Evimizi almaya gelenler buradan sağ çıkmayacaktır" sözleri işitilmeğe başlandı. Miting, nümayiş halini alınca, Jandarma Kumandanlığı, herhangi bir hâdisenin çıkmasın önlemek üzere toplantıyı dağıttı.

Senit sakinleri, ertesi gün Vali ve Belediye Başkanını ziyaret ederek 12 metrelik dilekçelerini sundular. Enver Saatçigil, 5 kişilik bir tahkikat komisyonu kurarak meseleyi incelemekle görevlendirdi. Şimdi "Ağlayanlar" semti sakinleri, endişeyle, komisyonun kararını beklemektedirler.

İşçiler — İşçi Sigortaları ile ilgili olarak hazırlanmakta olan kanunda, işçilerin emeklilik esaslarına bir yenilik getirilmektedir. Çalışma Meclisinin son aldığı bir karara göre, işçilerin emeklilik işlemleri yapılırken eskisi gibi 60 yaş değil, 25 yılı doldurmuş olma prensibi esas kabul edilecektir. Böylece, işçi haklarından biri daha sağlam bir hükme bağlanmış olmaktadır. Bu arada, İşçi Sigortalarının kuruluş talihinden İtibaren sigortaya dahil bulunan işçi ve fikir işçilerinin durumları da gözönüne alınacaktır.

Dünyadan Akisler

İngiltere — Britanyanın atomla işleyen ilk denizaltısı geçen hafta sonunda denize indirildi. Dreadnought adını taşıyan denizaltı, modeli amerikanlar tarafından çizilmiş bir reaktör taşımaktadır.

İtalya — Başbakan Fanfani komünistlerin teklif i üzerine açılan müzakerelerden sonra 173'e karşı 292 oyla itimat aldı. Başbakan, konuşmasında Paris - Bonn işbirliğinden dolayı Fransa ile Almanyayı ve İngilterenin Müşterek Pazara girmesine mani olduğundan dolayı De Gaulleü şiddetle itham etti. Fanfani'ye göre Paris Bonn anlaşması "Müşterek Pazara karşı bir tehdittir, Avrupa Birliğine karşı bir tehdittir ve nihayet NATO'nun iç dengesine karşı bir tehdittir."

Irak — "İttihad Alsahaab" adındaki kanun dışı komünist partisinin 22 üyesi bir askeri mahkeme tarafından hapse mahkûm edildi. Kararda sanıkların Irakın güney bölgesinde Amara şehrinde partinin merkezini kurdukları, gizli toplantılar yaptıkları ve hükümet aleyhinde broşürler dağıttıkları bildirilmektedir.

AKİS
HAFTALIK AKTÜALİTE MECMUASI
Sayı: 449 Cilt: XXVII Yıl: 9 2 Şubat 1963

YURTTA OLUP BİTENLER

Kayseri Cezaevi
Çankaya II!

Millet

Affın anatomisi

Şimdi, sükûnetle konuşalım!

Kayseridekileri affedelim!

Peki, niçin affedelim? Suçlu olmadıkları, memlekete iyi hizmet ettikleri bugün kabul edildiği için mi?

Böyle bir şey yok. Bugün bu kanaatte olanlar 26 Mayısta da böyle düşünüyorlardı. 27 Mayıs sabahı da mevcuttular. Kalabalık topluluklar derliyorlar, "Beyfendi"ye kurbanlar kestiriyorlar, tezahürat yaptırıyorlardı. "Millet bizimle" diyorlardı. İhtilâl onların eseri olmamıştır ki.. İhtilâl onlara karşı yapılmıştır. Demek ki, sebep bu olamaz.

Siyasi fikirlerden dolayı adam hapsetmek, bugünkü telakkilerine uygun olmadığı için mi?

Kayseridekiler, siyasi fikirlerinden dolayı hapsedilmemişlerdir ki.. Siyasi fikirlerinden dolayı hapsedilmiş sayılabilecekler bundan üç ay önce salıverilmişlerdir ve zaten Ekim affının memleketçe kabul edilmesinin de sebebi budur. Kalanların siyasi fikirle hiç bir alâkaları yoktur. -Bu, kurunun yanında yaşın da yanmamış bulunduğu ve şimdi oradakilerin suçluluk derecelerinin hep aynı olduğu mânasına alınmamalıdır. Ama, bir af anatomisi yapılırken hususi durumları ölçü olarak ele almak imkânı yoktur-. Kalanlar, iktidarda bulunmalarından cüret alarak bir rejim darbesine teşebbüs edenler, bunu tatbike koyanlar, fakat güçleri yetmediğinden alaşağı edilerek ele geçirilenler ve cezalandırılanlardır. Demek, sebep bu da olamaz.

Taraftarları azgınlıklarını arttırdıkları ve huzuru tehdit ettikleri için mi?

Af bu azgınlığı durdurmayacaktır ki.. Bugün "Af olmadan huzur gelmez" edebiyatının doğruluğunu ispata çalışıyorlar. Eee, af çıkınca, bu zavallıların siyasi hakları iade edilmeden millet vicdanı müsterih olacak mıdır? Ne münasebet! Millet en büyük hâkim değil mi? Verelim bunlara siyasi haklarını, bir seçimle çıkaralım milletin önüne.. Millet ne karar verirse o olur. Bu hak millete tanınmadan memlekete huzur nasıl gelir? Azgınlık orada da durmayacaktır. Haksız yere mevkilerinden alınan bu adamlar mevkilerine iade edilmeden vicdanlar tatmin edilmeyecek, huzur gelmeyecektir! Onları haksız yere mevkilerinden alanlar cezalarını görmeden vicdanlar tatmin edilmeyecek, huzur gelmeyecektir! İhtilâl hiç olmamış hale getirilmeden vicdanlar tatmin edilmeyecek, huzur gelmeyecektir! Demek, bu da sebep olamaz.

Millet o kadar doludur ki bunlar gönül rızasıyla çıkarılmadığı takdirde ayaklanacaktır, isyan edecektir.

Merak bu ya!

Oturmuş memleket diye ona derler ki bir tabanca patladığı zaman herkes omuz silker ve "kapı çarptı" der.

Oturmamış memleket diye ona derlet ki bir pencere vurduğunda, herkes kendini yere atar.

Pencere vurduğunda ne yapıyonsunuz, sevgili dostlar ?

Erken Seçim Niçin Yapılır ?

Metin TOKER

Bir memlekette seçim yapılır. o seçimle bir idare, memlekette iş başına gelir. Memleketi iyi yolda yürütür, fena yolda yürütür, Bunun hesabı, bir sonraki seçimde görülür.Ama idare bir noktaya varır, oradan öteye memleketi hiç yürütemez. Seçim neticeleri itibariyle bir alternatifi de yoktur. O zaman erken seçim yapılır.

Bu basit gerçek bizde çok vakit ciddiye alınmıyor. Kendini bilen bir devlet adamının buna uymasının tabii olduğu kabul edilmiyor. Sanılıyor ki erken seçim, ancak iktidar sahibinin kazanacağına aklı yattığı zaman giriştiği bir manevradır. Şüphesiz bu, on yıl devam etmiş ve bütün felsefesi "İktidarı vermek budalalıktır"dan ibaret bir rejimin siyaset hayatımızda bıraktığı izdir. Bir adamın yapmak istediklerini yapmaya mecbur olduklarını siyasi durum dolayısıyla yapmak imkânını kaybettiği zaman emaneti teslim etmeyip yanaşacağı hiç hatıra getirilmiyor. '(Bırakamaz, o", "Kolay mi iktidarı bırakmak", "Hiç bozar mı?" tarzında mütalealar kıymetli mütalealar sanılıyor ve bundan dolayı bol miktarda hatalı teşhis konuyor. Ancak hâdise gerçekleştiğindedir ki gözler açılıyor ve derin bir "Aaa!" çekiliyor. Halbuki yakın mazi şahittir ki o gidişin bir gelişi vardır ve gelişi olmayan gidişler başkadır.

Demokratik hayata geçişimizden bu yana İsmet İnönü, kararlarını peşin peşin söylediği halde, bu yüzden sürpriz yapan bir adam" intibaı yaratmıştır. Söylediği kararlara, "Kudret mevkiinden ayrılınmaz" felsefesinin sâlikleri hiç inanmamışlardır. 1950'de, seçimi kazanmayan bir iktidarın memleketi idare etmek kudreti yoktu. İnönü bunu bildiği için "Seçimi kaybedersem, iktidardan ayrılırım" dedi. Ayrıldı ve çok kimse pek şaştı. Birinci Koalisyon kurulurken nazlanmakta olan pazarlıkçı T. T. P. lilere "Koalisyonu A. P. ile kurarım, açıkta kalırsınız" dedi. Kurdu. Y. T. P. liler hayretler içinde kaldılar. Birinci Koalisyonun sonunda A.P. lilere "Hükümete, af yatırımınız dolayısıyla Çalışmak imkânı bırakmazsanız çekilirim" dedi. Çekildi, A.P. liler o zaman ayıldılar.

Şimdi memleket, ciddi bir çalışma devresine giriş kapısındadır. Hükümet çalışacaktır, Meclis çalışacaktır. İdare mekanizması çalışacaktır. Bunlar sağlanmadıkça bir başarı şansı yoktur. Bilhassa Hükümette herkes, sadece var gücüyle değil, olanca iyi niyetiyle ve şu veya bu partinin değil, ekibin muvaffak olması için uğraşmakla mükelleftir. liderler Gruplarımı o istikamete sevketmeye gayret edeceklerdir. Hükümet, her şeyden önce bir havayı memlekete yayabildiği, insanların damalarındaki kanı daha hızlı döndürebildiği, bir canlılık, güven, aşk ve ateş yaratabildiği takdirde Türkiyenin meselelerini hal yoluna sokabilecektir. Bu manzarayı önce kendisi, kendi içinde vermelidir. Topyekûn harekete geçildiği zaman, mesafe alınmasına başlanacaktır.

İhtiyaç bu iken, görülen nedir? Görülen bir Koalisyon ortağının, Y. T. P. niln ve onun Genel Başkanının, Ekrem Alicanın en dar particiliğe yönelmiş olduğudur. Alican var gücüyle, partisi için faydalı sandığı yatırımların peşindedir. İktidarda bulunduğu halde, muhalefetteki A. P. ile yarıştadır. Hem de, A. P. yi ele geçirmiş takımın dümen suyuna girmiş olarak.. Hükümeti kabine toplantılarının dışında tenkit eden bir Başbakan Yardımcısı, tekliflerini kabine içkide söylemeden dışarda açıklayan bir Koalisyon ortağı, Başbakanın güvenini tamamile kaybetmiş bulunduğa halde Hükümetten ayrılmayı hatırına dahi getirmeyen bir Bakan, iktidarın büyük prensibine taban tabana zıt istikamet tutmuş bir ekip arzulanan havanın yaratılmasını kolaylaştıran unsurlar olmaktan uzaktır.

Af yapacaksın, huzur gelecek, memleket işleri üzerine başarıyla eğileceksin! Bu, siyaset hayatımızdaki prensiplerden biridir. A. P. bunun peşindedir. Memleket işleri, üzerine haşarıyla eğileceksin, huzur gelecek, af yapacaksın! Bu, siyaset hayatımızdaki prensiplerin ötekisidir. C. H. P. bunun taraftandır. Y. T. P. ikinci görüşü benimseyerek Koalisyona girmiştir. *C.* K. M. P. de öyle. Nitekim Ekimdeki af, çalışma dolu yas ayları sonunda memleketin aldığı iyi manzaranın neticesidir ve İnönü bunun verdiği kuvvetle "Af yok!" diyen zümrelere görüşünü kabul ettirmeye muvaffak olmuştur. C. K. M. P. görüşünü muhafaza etmektedir. Nitekim C. K. M. P. Grupundan gelen sesler Koalisyonu ve Meclisi daha Verimli çalışmaya teşvik eden tekliflerdir. Ama Ekrem Alican bunun tam aksini söylemekte, her şeyi affa bağlamakta, bunu huzurun ve memleket işlerinin başarıyla ele alınmasının "sine dua non =olmazsa olmaz" şartı ilân etmektedir. Bu eski türkü esaslı bir ayrılıktır ve Hükümetin elinden bütün çalışma imkânını almaktadır. Bütün çalışma imkânını aldığı için, huzurun neticesi olacak affı da tamamile imkânsız kılmaktadır. İnönü Alicana "Buyurun, affı siz çıkarın!" derse, hiç kimsenin şaşmak hakkı olmayacaktır.

Bu ise, mutlaka yeniden millete dönmenin ve mevcut gerçekler karşısında memleket İslerini ele alabilecek bir ekseriyeti Parlâmentoya göndermesini ondan istemenin ilk adımını teşkil edecektir. Peki, kim kazanır? Kim kazanırsa kazansın. Bir demokrasiyi, milletin sorumluluk duygusuna dayanmadan yürütmek imkânı yoktur.

ihtilâl yapacaktır, onun için mi?

Millet doludur ama, siyasi hayatı felce uğratan, asıl meselelerin üzerine eğilinmesini güçleştiren, iyilik yolunda zaman ve mesafe kaybına yol açan bu bezirgânlara karşı.. Şöyle bir çıkmalı ve halka bakmalı, etrafa bakmalı. Halk, bir avuç adamla mı meşgul, yoksa hayatım iyileştirmenin derdinde mi? Sonra, bu işin denemesi bedavadır. Buyrun! Bakalım, kaç kişi arkadan gelecek. 200 devşirme partiliyle 28/29 Nisan yaratmak sevdasının kursaklarda kaldığı gözlerin önündedir. Demek, sebep o da olamaz.

Suç işlemişlerdin, vatana hiyanet etmişlerdir. Başarı kazansalardı bugün bütün Türkiye bir zindan haline gelecekti. Ama memleketin sağlam kuvvetleri bunu önledi. Cezalarını çektiler. Hatalarının kefaretini ödediler. Simdi, siyaset hayatına huzur geldi. Var mı, ortalığı karıştıranlar? Var mı, onlara kendilerini peşkeş cekan siyasi teşekküller? Var mı, intikam almadan rahat yüzü görmeyecek olanlara yataklık edenler? Her şey unutuldu. Siyaset hayatı duruldu. O devri hortlatmak sevdasına tutulan, bunu kabil sanan kalmadı. Onlar yerlerinden direktif vermeye, akıl öğretmeye, taktik göstermeye, Siyaset hayatına paravanalı şekilde gene hâkim olmaya çalışıyorlar mı? Mazi, bir buruk hatıradan ibaret kaldı. Niçin hapishanelerinin kapısını açmamalı, niçin onları çoluk ve çocuklarının yanına iade etmemeli, niçin ailece ıstıraplarını uzatmalı? Şu memlekete bakın: Herkes işinin başına döndü. Bırakalım adamları artık!

Elbette bırakalım!

Ama, bu mudur ortam? Var mıdır bu lâfları memlekete bakıp inanarak söyleyebilecek bir kimse? Bu ortam mıdır, yaratılan?

Ortam bu olmadan, bu lâflar memlekete bakıp inanarak söylenilemeden, bu ortam yaratılmadan ne yapılacak, ne oturup konuşulacak bir şey vardır. Başka hayal peşinde olanlar için bütün sorumluluk mevkileri emre amadedir.

Durum, çıplak şekliyle bu hafta budur.

Hükümet

Bir ileri, bir geri

(Kapaktaki cambazlar)

Uzun boylu, koyu renk bir kostüm giymiş olan orta yaşlı adam gülümseyerek AKİS temsilcisine:

"— C. H. P. içinde İsmet Paşanın etrafında toplanmış, demokrasiye gerçekten inanan bir çevre var. Koalisyonun bir kanadı olarak Y. T. P. bu çevreyi bezdirmek istememektedir. Bu sebeple af meselesi tamamen Hükümet Protokolü içinde halledilccektir" dedi.

Olay bitirdiğimiz haftanın başında Parlâmento binasının Kolisyon Koridoru olarak tanınan koridorundan geçti. Orta yaslı, uzun boylu adam Y. T. P. Genel İdare Kurulu üyesi ve Basın sözcüsü, A. P. den müdevver Cevdet Perindi. Perine göre Y.T.P. af konusunu hiç bir zaman istismar etmeyecekti. Halbuki aynı günün sabahı Y. T. P. Genel Başkanı Ekrem Alican Partisinin İstanbul İl Merkezinde yaptığı bir konuşmada "Topyekûn af tam sükûnu getirecektir" demişti."

Son iki hafta içinde politik gelişmeleri takip edenler, 2. Koalisyon Hükümetinin bir kanadını teşkil eden Y. T. P. nin temayüllerine bir türlü teşhis koyamadılar. Değil parti içindeki fikirler, partinin Genel Başkanı Alicanın konuşmaları bile devamlı çelişme halindeydi. Alican önce siyasi affın mutlaka ve herşeyden önce çıkarılmasını ileri sürerek Koalisyon ortağı C. H. P. yi sert bir dille tenkid etmiş, sonra da, 24 saat içinde, kelimenin tam anlamıyla tornistan ederek "sözlerinin yanlış anlaşılmış olduğunu" açıklamıştı. Alicanın bu dönüşünün sebebi gerek politika çevrelerinde ve basında, gerek kendi partisi içinde gördüğü sert reaksiyondan ileri gelmektedir. Sözleri tasvip edilmemiş, üstelik A. P. ile girmiş olduğu tâviz yerme yarışında kullandığı silâh geriye tepmiştir. Ortada Koalisyon kurulurken imzalanmış olan bir protokol vardır. Y. T. P., Karma Hükümetin bir kanadı olarak bu protokola riayet etmek zorundadır. Nitekim Parti içinde bu husus kendisine bir kaç defa nazikâne hatırlatılmıştır.

Alicanın bu konuşmaları daha çok A. P. ile olan siyasi rekabetten doğmaktadır. Alican A. P. nin elinde bir oy avlama tuzağı olarak gördüğü genel af sloganım bir türlü rakibine bırakmağa yanaşmamaktadır. Bu yüzden Kayseri mahkûmları bir istismar metaı haline gelmektedir. Gerçi 2. Koalisyon Hükümeti kurulurken, 24 Haziran 1962 de üç parti arasında bir protokol imzalanmıştır ve bu protokolün üçüncü fıkrasının E bendinde "Karma Hükümete dahil partiler tarafından affın istismar konusu yapılmaması için, partilerimiz

Alican İstanbuldaki toplantıda Süreyya Ağaoğlu ile

İşin içindeki iş

gerekli gayreti sarfedeceklerdir" denmektedir ama, bu sadece kağıt üzerinde kalmış ve Alican zaman zaman parlayarak ulu orta demeçler vermiştir. Böylece seçmenlerine "Bu af çorbasında benim de tuzum var" demek istemiştir. Nitekim Alicanın İstanbuldaki son konuşmasında söylemiş olduğu "Topyekûn af, tam sükûnu getirecektir" sözleri herhalde Protokolde belirtilen "affın istismar konusu olmasını önlemek yolunda sarfedilen bir gayret" değildir, Alican ileri geri söylediği sözleri mazur göstermek için "Bu konuşmalarım, Başbakan Yardımcısı değil, bir siyasi partinin Genel Başkanı olarak yapıyorum" demektedir. Ancak Hükümet Protokolünü de bir siyasi partinin Genel Başkanı olarak imzalamış olan Alican, bu noktayı unutmaktadır.

Çayı görmeden

Aslında, Alican ve Y. T. P. rejimin teminatı olarak gördükleri Koalisyonun bozulmasını akıllarından bile geçirmemektedirler. Y. T. P. Grupu, sayıları onbeşi geçmeyen bir müfritler kliği hariç, 113 sayılı kanun çerçevesinde bir affa razıdır. Tabiî bu kanunda bazı ufak tefek değişiklikler yapılabilir -nitekim basın suçluları da bu kanun içinde mütalâa edilmektedir- ama bu hiç bir zaman siyasi affı içine alacak çapta olmıyacaktır. Ancak eşyanın tabiatı icabı Y. T. P. bundan vazgeçmemektedir. Gerçi 118 sayılı kanun Parlâmentoya getirildiği zaman Koalisyon Hükümetinin diğer iki kanadının, C. H. P. ve G. K. M. P. nin yanında yer alacaktır ama bu Y. T. P. nin siyasi genel affa karşı olduğunu göstermez. Zira parti içindeki eğilim Bütçe Müzakerelerinin sonuçlanmasından ve plânın tatbikatına başlanmı--ından sonra, topyekûn siyasi affı Meclise getirmektir.

İşte Alicanın son konuşmalarınızı ve çıkışlarının hedefi, daha çok bu tasavvurları gerçekleştirmek için gerekli ortamı yaratmaktır. Alican böylece Partisi adına bir taşla iki kuş vuracağına inanmaktadır. Bir yandan siyasi genel af sloganını sık sık tekrarlıyarâk A. P. nin silâhını elinden alacak ve D. P. den miras kalan oyların üzerine oturabilecek, öte yandan da gerekli ortamı yaratarak affı C. H. P. ye kabul ettirtmeğe çalışacaktır. Bu bakımdan aradaki zamanın uzaması Y. T. P. nin lehine dir. Alican siyasi genel affı çıkarmağı başardığı takdirde eski D. P. seçmenine "Birinci Koalisyonda A. P. affı çıkaramadı tana, bakın ben bunu başardım" diyebilecektir. Alicanın plânı şimdilik C. H. P. ile ipleri koparmamak ve 113 sayılı kanunla alâkalı affın Meclisten geçmesini sağlamak, sonra da yavaş yavaş Hükümete siyasi genel af fikrini empoze edebilmektir. Ancak yaptığı manevra herkes tarafından sezilip te Basın ve umumi efkâr Alicanın döndüğünü tam belirtince Y. T. P. Genel Başkanı şahsiyetinin de verdiği buruklukla yeniden bir yarı - çıkış yapmaktan kendini alamadı.

Bu sebeple Y. T. P. nin bugün her zamankinden daha fazla tesanüde ihtiyacı vardır. İlk kanun Meclisten geçerken Partisinin genel af lehinde en ufak bir çıkın C. H. P. yi ürkütebilir ve Alicanın bütün ümitleri kaybolabilir. Bu yüzdendir ki Y. T. P. nin haftanın başlarında Salı günü toplanan Senato ve Millet Meclisi Grupları müşterek toplantısından sonra yayınlanan bildiride "Grupun ittifakla Genel Başkanın tutumunu desteklemekte" olduğu belirtilmiştir.

Kulağa Küpe ...

Kem söz sahibine aittir

I

Hükümet protokolundan:
Siyasi affı istismar konusu yapmayacağız!

II

Alican konuşuyor:
Siyasi af olmadan huzur olmaz. Tasfiye etmeliyiz o meseleyi!

III

Raif Aybar diyor ki:
Hükümet protokoluna riayet etmek bizim için namus borcudur!

Turhan Bilgin
Düzendeki afcı

Gülün dikenleri

Ancak Alican ve arkadaşlarının kulağına bir olay kar suyu kaçırmaktadır. Adnan Menderesi Yassıadada savunan avukatlardan Talât Asal ve etrafında sayıları onbeşi bulan arkadaşları gülün dikenleridir. Asalın 113 sayılı kanunla alâkalı af Parlâmentoya geldiğinde genel siyasi affı istemeğe kararlı olduğu söylentiler arasındadır ve bu durum Y T. P. yöneticilerinin hayli korkulu günler geçirmelerine sebep olmaktadır. Asala bugüne kadar yapılan telkinler hiç bir fayda sağlamamıştır. Nitekim haftanın başlarında Salı günü Parti Yönetim Kurulu üyesi ve Basın Sözcüsü Cevdet Perin Parlâmento binasının ikinci katında Yassıadanın bu talihsiz ve meharetsiz avukatına rastladığında kendisini bir kenara çekerek:

"— Asal, biraz realist ol. Menderesi Yassıadada savundun. İdamdan kurtarabildin mi? Onun için, böyle ufak tefek çıkışlarla genel affın getirilemeyeceğini bil" demiş ama. bu sözler de bir fayda sağlayamamıştır.

Öte yandan bu konuda A. P. de boş durmamaktadır. Parti içinde, ikna kabiliyeti ile tanınmış olan milletvekilleri Y. T. P. li müfritler arasında dolaşarak ilk kanun Meclise getirildiğinde genel siyasi af lehine oy kullanacak milletvekili yakalamak üzere kulis yapmaktadırlar. A. P. li Turhan Bilginin idare ettiği bu kulisçiler pek de zorlukla karşılar mamaktadırlar, Zira, her iki partinin hedefleri de aynıdır. Arada, sadece bir zaman farkı vardır. Y. T. P. İller bir cemile olmak üzere genel siyasî affın 27 Mayısta çıkarılmasını istemektedirler Hattâ Celâl Bayarın tahliye edildiği takdirde nerede göz altında bulundurulacağı da tespit edilmiştir. Bayarın Çeşmedeki evi en uygun yer olarak kabul edilmektedir. Ancak D. P. lilerin farkında görünmediği, böyle bir teklife Y. T. P. den katılan da bulunsa, kendi aralarında buna katılmayacak olanların sayısının düzineleri bulacağıdır.

Deve mi, kuş mu?

Ekrem Alicana dikkatle ve ibretle bakınız. Politika bir alaturka kutnazlık sanatı sayıldı mı, kaç senede yapılmış ciddiyet şöhretleri ne çabuk yerle bir oluveriyor ve zigzaglı tutum siyaset adamlarını nasıl mahvediyor. Af konusundaki çıkışının, ertesi gün gülüne bir fiyaskoya çevrilmiş olmasını bırakınız. Ama son İstanbul seyahatinin perişanlığı hep İsayı da, Musayı da beraberce memnun etme endişesinin hazin akıbeti değil midir?

Ekrem Alican Başbakan Yardımcısıdır. Ekrem Alican Y. T. P. Genel Başkanıdır da.. İstanbula gidiyor, iş adamlarıyla görüşüyor. Nerede? Pera Palasta! Demek, partisiyle alâkalı, gayesi partisini iş adamlarına şirin göstermek olan bir gayret. Öyle ya, Başbakan Yardımcısı toplantıyı Pera Palasta yapar mı? Ama, Y. T. P. Genel Başkanının hakkı tabii!

Peki, yanında İstanbul valisinin ne işi var? Onu ne diye almış? Demek, Başbakan Yardımcısı olarak iş adamlarını aydınlatmış, onlara bilgi vermiş. Tabii, şehirde Devleti temsil eden kimseyi beraberinde bulunduracak.

İyi ama, yanındakiler validen ibaret değil. Y. T. P. nin resmi hiç bir sıfatı bulunmayan idarecileri de orada. İş adımlarının, onları da dinlemek mecburiyeti niçin olsun? Hükümet mensuplarının resmi toplantılarında ya resmi sıfatı bulunanlar, ya resmî mütehassıslar konuşur.

Tuhaf!

Ertesi gün, bir basın toplantısı. Nerede? Y. T. P. İl merkezinde. Eee, her halde Genel Başkan partisinin bazı görüşlerini, tutumlarını, politikasını anlatacak. Yoo! Anlattıkları arasında bir takım hükümet icraata da var. Toplantıyı, herkesin yaptığı gibi Vilâyette veya Gazeteciler Cemiyetinde yapsana.. Hayır! Y. T. P. de bundan nasiplenecek. Başbakan Yardımcısı, Y. T. P. liler arasında -meselâ Süreyya Ağaoğlu!- konuşacak. İnsan bir devrin unutulmaz ve unutulmayacak siması Samet Ağaoğlunun kardeşi ve avukatı Süreyya Ağaoğlunu Başbakan Yardımcısının yanında görünce Alicanın af konusundaki şaşkın halini daha iyi değerlendiriyor.

Alican bir D. P. Ocak Başkanının partizan gayretleri içinde görmek, Alican inansın, Alicanı gülünç etmekten başka hiç bir işe yaramıyor. Ah, İsa ile Musayı beraberce memnun etmek isteyenlerin ne İsanın, ne Musanın cennetine gidebildiklerini, Arafatta apışıp kaldıklarını, bilmeyiz ki ona nasıl anlatsak!

Sabır, gene sabır

C. H. P. ise şimdilik sabır ve soğukkanlılıkla olayların gelişimini izlemektedir. Ama bu sabır da taşmak üzeredir. Grupta, bilhassa genç milletvekilleri Alicanın siyasi rekabette dozu biraz fazla kaçırmış olduğunu düşünmektedirler. Ancak Bütçe Müzakerelerinin devam etmekte oluşu ve Planı uygulama programının Bakanlar Kurulunda görüşülmekte olduğu şu sıralarda Koalisyonu tehlikeye koyacak bir sızıntı vermekten kaçınmaktadırlar. Nitekim Salı günü toplanan C. H. P. Millet Meclisi ve Senato Müşterek Grup toplantısında af konusunun Bütçe Müzakerelerinden sonra görüşülmesi kararlaştırılmıştır. Şimdilik Grup merak ve soğukkanlılıkla İsmet İnönünün Alicanla yapacağı hesaplaşmanın neticesini beklemektedir. Zira C. H. P. Genel Başkanı olan Başbakan ile T. T. P. Genel Başkanı olan Yardımcısının Bütçeden evvel veya sonra, söyle bir karşı karşıya gelip içlerindekileri birbirlerine açık olarak anlatmaları elzem hale gelmektedir.

İstanbul

Bir istifa ve ötesi

Geçen haftanın sonlarında birgün, Türkiyenin en çok nüfuslu şeh'i olan İstanbulda, Tünel başındaki büyük, fakat eski bir binanın kaloriferle hayli ısınmış, aydınlık ve rahat koltuklu odalarından birinde ince, uzun boylu, tel çerçeveli gözlüklü, orta yaşlı bir adam, karşısında oturmakta olan muhatabına:

"— Bakın kardeşim" dedi, "benim görevim 1 Mart 1963 günü sona eriyor. Asıl vazifem olan Üniversite hocalığına döneceğim. İstanbul Belediye Başkanlığı görevini esasen şartlı olarak kabul etmiştim. Eğer benden İstanbullu hemşehrilerim memnun değillerse, istifa etmekte katiyen bir tereddüdüm yok!"

Bir an durdu, sonra belli belirsiz bir şekilde gülümsedi ve sözlerinin doğruluğunu tasdik ettirmek istercesine, karşısında oturan adama bakti.

Konuşan gözlüklü zat, Prof. Kâmuran Görgündü ve İstanbul Belediye Başkanı sıfatını taşıyordu. Nitekim bu muhaverenin cereyanından üç gün sonra Kâmuran Görgün, Ankarada istifa etti ve istifası İçişleri Bakam Bekata tarafından kabul olundu.

Zayıf ve eskilerin tâbiri ile "taban hadidülmizaç" bir insan olan İstanbul Belediye Başkanı Kâmuran Görgünün istifası, İstanbuldaki AKİS muhabirleri için katiyen bir sürpriz teşkil etmedi. Görgünün İstanbuldaki kar ve kış dolayısıyla meydana gelen hatalardan ve vatandaşların haklı şikâyetlerinden dolayı Başbakan tarafından muaheze edilmesi, hattâ azarlanması, Görgünün kafasında öteden beri yer etmiş bulunan "istifa" düşüncesini tacil etmekten başka bir şeye yaramadı. Nitekim Görgün, Başbakanın "bütün vazifelileri hulûs ile Vazifeye çağırması"ndan bir gün sonra istifasını verdi ve bu istifa kabul olundu. Aslında "hadidülmizaç" Görgün için yapılacak başka bir şey de yoktu.

Anlaşmazlığın sebebi

prof. Kâmuran Görgünü, ziyadesiyle yıldırımları çeken İstanbul Belediye Başkanlığı görevinden istifaya mecbur eden sadece İnönünün Ankarada İstanbul, İzmir ve Ankara Vali ve Belediye Başkanları ile yaptığı toplantıdaki' serzenişleri olmamıştır. Gerçi İnönü, birinci derecede önem ve öncelik verdiği İstanbulun ihtiyaçları ve Vatandaşların beledi hizmetlerden olan haklı şikâyetleri mevzuunda Prof. Görgünü sert bir dille uyarmıştır ama, istifanın asıl sebebini, İstanbul Belediyesinin yüksek derecedeki müdürler kadrosu içindeki anlaşmazlık teşkil etmiştir. Bu anlaşmazlık ilk önce Görgün ile 2? Mayıstan sonra İETT Genel Mildürlüğüne tayin edilmiş bulunan Tuğgeneral Orhan İlter arasında başlamıştır. Bu yüzden, Görgünün istifasının gerçek sebebini, İnönünün babaca azarlamalarında değil, İstanbul Belediyesi içinde kronik hale gelen çekememezliklerde aramak daha doğrudur. Nitekim 27 Mayıs devriminden hemen sonra İETT Genel Müdürlüğüne tayin edilen Orhan İlter, kendisinden önce bu görevde bulunmuş olan Görgüne karşı olan haklı husumetini, ihtilalin ilk günlerinde belli etmiştir. İlter, Görgün hakkında 27 Mayıstan sonra açılan kovuşturmaları teşvik etmiş ve tah-

kikatın derinleştirilmesi için gerekli dökümanları toplamıştır. Bununla da yetinmemiş, İETT Genel Müdürlüğüne getirildikten bir süre sonra General Tulganın Vali ve Belediye Başkanı olduğu devrede, Görgünün yakın mesai arkadaşlarından beş yüksek dereceli İETT yetkilisinin işine son vermiştir. Aynı zamanda İlter ile uzaktan akrabalıkları da bulunan Görgün, bütün bunlara ses çıkartmamış, fakat Belediye Başkanı Olunca da İETT Umum Müdürü bulunan ve emekliye ayrılmış olan İlteri zayıf düşürmek, sonra da işine son vermek istemiştir. İETT Umum Müdürü ile Belediye Başkanı arasındaki mücadele devam ederken, Sular İdaresi Umum Müdürü de işe karışmıştır. Bular İdaresi Genel Müdürü Asım Tufanın da askerlikten ayrılan bir şahıs olduğunu dikkate olan Görgün, hazır soğuk harp başlamışken, iki Umum Müdürden de kurtulmak istemiştir.

Bu arada Belediye, kullandığı su ve elektrik bedelini ödememiş, su ile elektriğin kesilmesini istemiştir. Görgünün hazırladığı taktiğe göre. sokak çeşmelerinde, Belediye dairelerinde ve camilerde sular kesilince, halk Sular İdaresine karşı hoşnutsuzluk duyacak ve kendisi de bunu elinde koz tutarak, Sular İdaresi Umum Müdürünü görevinden uzaklaştıracaktı. Sular İdaresinin Belediyeden olan alacağını tahsil edebilmek için, her aboneye yapıldığı gibi Betediyenin de sularını kestiren Asım Tufan, böylece Görgünün hazırladığı tuzağa düşmüştür. İETT İdaresine de sarfedilen elektriğin karşılığı olan parayı ödemeyen Belediye, elektriklerin kesilmesini beklemişse de, O

İstanbulda karakış
Kazma kürek yaktırıyor

Yobaza bak!

İnsanın hatırına nasıl, nereden gelir? Hayret, vallahi! Şu satırlara bakın:

"Halk Partili olmayan gazeteler Ramazanı iyi karşıladılar. Ona göre hazırlık yaptılar. Gazetelerinde bir Ramazan Köşesi ayırdılar: Ramazan fıkraları, seçme vaızlar, menkıbeler, dini tefrikalar vesaire.."

Gazete, bu! Kimi şöyle hazırlanır, kimi böyle hazırlanır. Kiminin okuyucusu sundan hoşlanır, ki mininki bundan. Gazete, ticari bir müessesedir. Sürümüne ne çeşit bir yayın düzeninin fayda getireceğine inanırsa, onu tatbik eder. Mesele, mesleğin ahlâkına ve esaslarına sadık kalmak.

Yoo, meğer böyle değilmiş! "Halk Partili olmayan gazeteler Ramazanı iyi karşıladılar." Halk Partili olanlar, o dinsizler karşılayacak değiller ya..

Ramazanı Köşen oldu mu, dinini seviyorsun. O halde, Sinema Köşen varsa sinemaya, Tiyatro Köşen varsa tiyatroya düşkünsün demek. Spor Köşesi sportmenliğe delâlet ediyor.

Peki ama, bu satırların çıktığı gazetede geçenlerde bir kocaman "baldır bacak resmi" vardı.

Affedersiniz, acaba o hangi bağlılığın delili idi?

Hele hele, tam da Ramazanın ikinci günü, bir "Halk Partili almayan gazete"nln, üzerinde "Okuduktan sonra lütfen yerel atmayınız" başlığını taşıyan Ramazan Köşesinin tam yanında bir çıplak kadına bir adamın saldırışını gösteren bir resimli romanda şu satırlar okunuyordu: "Ziça, dini bütün bir papazın dahi nefesini derhal kesebilecek bir görünüşteydi. Siyah oda geniş, simsiyah bir zemin teşkil ediyor, hafif mum ışığında genç kız yine karanlığa karışan siyah elbisesiyle akılları durduruyordu. Bir bütün teşkil eden siyahlık üzerinde vücudunun açıkta kalan beyaz kısımları dağınık, insicamlı ve bu yüzden tasavvurun fevkinde akıl durdurucu idi. (..) Ziçanın üzerine eğilirken ellerini de onun geniş yakasına doğru uzattı. Bu yaka pek genişti. Kızın göğüslerini pek az gizleyebiliyordu..."

Ya o, o neye bağlılığın delilidir?

Ne yobazlar var, şu dünyada yahu!

han İlter, Asım Tufanın düştüğü bu kompoloya düşmemiş ve elektrikleri kestirmeyerek, Belediyeden olan alacağını tahsil için Vilâyete müracaat etmiştir.

"Ayinesi iştir kişinin..."

Sular İdaresi Umum Müdürünü halk nezdinde antipatik kılan, fakat konunun esasını teşkil eden İETT Umum Müdürünü zayıflatamayan Görgün, yeni bir fırsat kollamaya başlamıştır. Etibankın İstanbula elektrik nakleden havai hattının kopman üzerine şehre ve terkos tesislerine cereyan veremeyen İETT İdaresi hakkında menşei belli olmayan şâyialar çıkarılmış ve tamamen teknik onun yüzünden bütün İstanbulun elektriksiz ve susuz kaldığını söylemekten kaçınmamıştır. Oysa ki, Belediye Başkanının bu açıklamasından iki gün önce İstanbul Valisi Niyazi Akı, karakışın, en şiddetli zamanında ve hiç bir nakliye vasıtasının çalışma imkânı bulamadığı bir anda, İETT araçlarının vatandaşa olan hizmetlerinden bahsile, İETT Umum Müdürüne üstün başarısından dolayı teşekkür etmiştir. Vali Niyazi Akının İltere teşekkür ettiğini hatırlayanlar, Belediye Başkanı Kâmuran Görgünün isnatlarının bu maksada matuf olduğunu anlamışlardır.

İstanbulun ihtiyacının bir an önbileceğinden emin olduğundan, "İhtisas sahibi olmayanlar İETT ve Sular İdaresinde Umum Müdürlük görevlerini ifa edemezler" şeklindeki bir kararı da Encümene tasdik ettirtmiştir. Encümenin kararı ve Belediye Başkanının da onayı ile kadroları lâğvedilen iki Umum Müdür, Şubat ayı başından itibaren açıkla kalmış olmaktadırlar. Ancak bu onuda son söz, İçişleri Bakanlığına ait bulunmaktadır. İçişleri Bakanlığının bu konudaki kararından sonra iki Umum Müdür ya kadro dışı kalacaklar, yahut da görevlerine devam edeceklerdir.

Başbakanlıkta valilerle yapılan toplantı
Türkün aklı sonradan gelir!

bir arıza, bir şahsın yetersizliği şeklinde aksettirilmeye çalışılmıştır. Sular idaresi Umum Müdürü Asım Tufan yaptığı bir açıklamada su tevzii kanallarında hiç bir arıza bulunmadığını, sadece su tevziini sağlayan motopompların cereyan olmadığı için çalışmadığını bildirmiş ve cereyan verildikten 12 saat sonra İstanbulun her semtine su verilebileceğini ifade etmiştir. Sular İdaresi Umum Müdürü bu beyanla her türlü ithamdan kurtulduktan sonra, bütün hücumlar İETT Umum Müdürü Orhan İltere yöneltilmiştir. Belediye Başkanı, İlterin işletmecilikte, tevziatta ve diğer konularda ehliyetsiz olduğunu ve ce karşılanması için tamir ekiplerinln başında iki gün aralıksız çalışan ve tatil günlerini bile dairede geçiren İlter, arıza giderilinceye kadar Belediye Başkanına cevap vermemiş ve kendisinden demeç isteyen gazetecilere "polemik zamanı değil, çalışma zamanıdır" demiştir. Elektrik ve suyun bütün şehre tekrar verilmesi üzerine, Görgün, gayesine soğuk harp ile ulaşamıyacağını anlamas, Meclis yetkisini haiz Belediye Encümenine tesir ederek, iki Umum Müdürün kadrolarını lâğvettirmiştir. Bir süreden beri Encümeni tesiri altında bulunduran Görgün, her istediğini Belediye Encümenine yaptıra-

Hesap günü gelince...

"Belediye Encümeninin aldığı karardan sonra Sular İdaresi Umum Müdürü Asım Tufan "İhtisas sahibi olmayanlar Umum Müdürlük yapamazlar, şeklindeki bir kararı bana uygulayamazlar. Ben İstanbul Teknik Üniversitesinden diploma sahibiyim. Şahsi garez ve menfaat uğruna görevime son verilmek istenmektedir. Bu bir prestij meselesidir. Hakkımı sonuna kadar müdafaa edeceğim" demiştir. Öte yandan İETT Umum Müdürü Orhan İlter ise, kadro dışı bırakılması konuşunda AKİS muhabirine şunları söylemiştir:

"— Kâmuran Görgün, emekli as-

kerleri işbaşından uzaklaştırmak ve inkılâptan önce İETT Umum Müdürü iken yaptığı tasarruflardan dolayı Mülkiye müfettişlerince mahkemeye sevkedilmekten dolayı muğberdir. İETT ve Sular İdarelerinin bugünkü dar bütçesi içinde hemşehriye imkânlarından fazlası ile faydalı olduğu bilinmektedir. Mühendislik, bir sınıfta çıktığı halde idareci her sınıfta çıkar. Bu maksatla Umum Müdürlük görevine ihtisas sahibi olmak mecburiyeti konulmamıştır. Belediye Başkanı yaptığı açıklamalarda ve basına verdiği beyanâtlarında daima başarısızlığımızdan bahsettiği halde, ortaya hiç bir vesika ve misal koyamamaktadır. Bu iddialarını vesaik ile ispat ettiği takdirde biz görevlerimizden istifa edeceğiz. İspat edemediği takdirde kendisi ne yapacaktır, işte biz bu hususu merak ediyoruz."

Bir Başkan aranıyor

"Başbakan İnnönünün asıl hiddetini celbeden, şahıslar arasındaki bir hesaplaşmanın ceremesinin bir koca şehir halkına çektirilmesi oldu. Bu yüzdendir ki Görgünün istifasını derhal kabul etmesini İçişleri Bakanına bildirdi ve Hükümetçe İstanbula bir yeni Belediye Başkanının aranmasına başlanıldı. Her zaman olduğu gibi, "akılsız partililer" İstanbula mutlaka C. H. P. li birinin Belediye Başkanı olmasını salık verdiler. Hattâ ortaya bir takım, "fersude isim"ler, "kâzip şöhret'ler bile çıkardılar. Fakat İnönü, Hükümetin tayin edeceği bu kimsenin bir partili olmasına şiddetle karşı koydu. Mutlaka İstanbulun meselelerini yakından görmüş, onları bilen, teşkilâtçı, çalışkan ve umumi efkârla münasebetlerini düzenlemekte patavatsız, gafçı olmayan birinin bulunmasını, Türkiyenin en büyük sehrinin başına öyle bir kimsenin getirilmesini istedi. Bu arada Vali Niyazi Akı, Ankarada olduğu gibi İstanbulda da Belediye Başkanlığının Valinin uhdesine verilmesini istiyordu. Ama o sakat görüş de iltifat bulmadı. Zira İstanbulun ihtiyacının, bütün ömrü İstanbulun belediye hizmetleri olacak bir genç re dinamik adam olduğu hususunda herkes ittifak etti. O zaman beliren isim, İstanbulun bugünkü Emniyet Müdürü Necdet Uğurun ismi oldu.

İçişleri Bakanı, Bütçenin Komisyondaki müzakeresini takiben bu hafta içinde İstanbula gidecek ve Belediye Başkanlığı işi en geç önümüzdeki haftanın başında nihai karara bağlanacaktır.

Borçlular Kumpanyası

Adana	Senatörü	Mehmet Ünaldı	26.450.53
Bilecik	"	Talât Oran	31.761.21
Diyarbakır	"	İhsan Hamit Tiğrel	31.818.87
Gümüşhane	"	Halit Zarbun	28.396.60
Kars	"	Sırrı Atalay	21.812.74
Kars	"	Turgut Göle	21.651.28
Kars	"	Mehmet Hazer	14.992.83
Konya	"	Muammer Obuz	31.824.83
Malatya	"	Mehmet Zeki Tolunay	20.433.80
Malatya	"	Nüvit Yetkin	18.232.59
Manisa	"	Ferit Alpiskender	31.829.71
Ulaştırma	Bakanı	Rifat Öçten	31.816.15
Adana	Milletvekili	Melih Kemal Küçüktepepınar	9.108.51
Eski Ziraat	Bakanı	Cavit Oral	24 007.63
Eski İçişleri	Bakanı	Ahmet Topaloğlu	27.288.81
Ankara	Milletvekili	Raif Aybar	26.956.72
Ankara	"	Muhlis Ete	19 956.72
Burdur	"	Mehmet Özbay	25.607.58
Bursa	"	Baha Cemâl Zara	12.457.70
Diyarbakır	"	Yusuf Azizoğlu	26.836.80
Elâzığ	"	Ö. Faruk Sanaç	27.869.73
Erzincan	"	Sadık Perinçek	20915.81
Hatay	"	A. Muhsin Bereketoğlu	31.781.45
Hatay	"	Abdullah Çilli	23.746.36
Kars	"	Haftan Erdoğan	16.586.24
Kars	"	Cemâl Güven	19.346.21
Kars	"	Rıza Yalçın	31.541.34
Konya	"	Ahmet Gürkan	26.83686
Konya	"	Mekki Keskin	26.478.81
Malatya	"	Ahmet Fırat	11.626.25
Sakarya	"	Ekrem Alican	16.986.01
Tekirdağ	"	Fethi Mahramlı	81.57614
Tokat	"	Reşit Önder	9.101.35
Tunceli	"	Fethi Ülkü	23.851.43
Urfa	"	Celâl Öncel	31.463.87
Van	"	Muhlis Görsentaş	26.341.64

Meclis

Nalıncı ve keseri

Bu hafta Türkiye Parlâmentosunun, Okumuşlar Meclisi adı altında seçilmiş Senatosunda inanılmaz bir hadise geçti. Senatörler bir bankanın parasının üzerine tam on yıl müddetle faizsiz olarak oturulması için kanun kabul ettiler. Bu paranın üzerine oturacak olanlarla buna cevaz veren kanunu kabul edenlerden bir kısmı aynı muteber şahsiyetlerdir. Para, eski Meclisin son iki döneminde milletvekilliği etmiş kimselerin maaşlarını kırdırarak Ziraat Bankasından aldıkları, böyle bir ödeneğe hak kesbetmedikleri anlaşıldığında ise ödemeye yanaşmadıktan paradır. Hâdisenin alâka çekici bir diğer tarafı ise, İhtilâl sonrası Türkiyesinde parlamenter sisteme kargı bir cereyanın mevcudiyetisin bilinmesi ve böyle bir ortam içinde Parlâmentonun böyle davranabilmesidir. Oyla anlaşılmaktadır ki "sarı altın" ortaya Çıkınca çok göz dönmektedir.

Milletvekilleri, eskiden beri, maaşlarını Ziraat Bankasına kırdırabilmektedirler. Buna kimsenin itirazı yoktur. Zira milletvekilleri, hele seçilip Başkente geldiklerinde toplu paraya ihtiyaç duymakta veya zaman zaman sıkışmaktadırlar. Kolaylık, milletin temsilcilerinin böyle hallerde para derdiyip uğraşıp asli görevlerini unutmamaları için kabul edilmiştir.

Ancak Meclisin son X. ve XI. dönemlerinde bir takım milletvekilleri hakları olmadan aldıkları parayı ceplerinde muhafaza etmişlerdir. Bunlar üç gruptur ve gruplar şunlardır:.

a) 1957 yılında 1958 ödeneklerine mahsuben borç para alıp seçimlerde kazanamayanlar.

b) Gene 1958 yılı ödeneklerini lıp ta yeniden seçilmiş olanlar ki bu milletvekilleri 1958 yılı ödeneklerini yeniden almışlar ve böylece Çift tahsisat iktisap etmişlerdir.

c) 1960 yılı tahsisatını almış o-

lanlar. Bu milletvekilleri ise 27 Mayıs Devrimi sebebiyle yıl bitmeden görevlerinden ayrılmışlardır.

Bu milletvekilleri içinde 1961 seçimlerinde kazanarak halen Parlar mentoda olanların sayısı 35 1 bulmaktadır. Ama asıl, eski D. P. milletvekilleriyle onların C. H. P. li veya C. K. M. P. li meslekdaşları vardır ki onlar arkadaşlarını tazyik etinektedirler.

Ya Anayasa?

Mesele, Senatonun bu haftaki toplantısında karara bağlandı. Toplantıda itiraz sesi yükseltenler çok oldu, ancak bilhassa A. P. ve Y. T. P. li senatörler eski D. P. li milletvekillerine hulûs çakmak için cansiperane gayret sarfettiler. Bir takım C. H. P. liler de aynı sepetin içinde bulunduklarından kanunun ekseriyet sağlaması kabil oldu.

Ancak, mesele burada bitecek değildir.. Zira böyle bir tasarrufun tamamile Anayasa dışı olduğu açıktır. Zira Anayasanın 132. maddesi şöyle demektedir: "Yasama ve Yürütme Organları ile İdare mahkeme kararlarım hiç bir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez." Eski milletvekillerinin Maliyeye intikal eden borçlarından bir kısmı mahkemeye verilerek haklarında ilâm alınmıştır. İcraya tevessül edilmiştir. Şimdi Parlâmento, bu kanunla ilâmları hiçe saydırmaktadır. Bu bakımdan, kanun Meclisten de geçip çıkarsa Cumhurbaşkanının imzalamaması lâzımdır. O imzalarsa, Anayasa Mahkemesine gidilmesi gerekecektir.

İşin, insanın hayretten ağzını açık bırakacak bir "püf noktası" daha vardır. Kanun Senatoya, bu borçların on yıl içinde faizsiz olarak ye "müsavi taksitlerle" ödenmesini derpiş eder şekilde gelmiştir. Okumuşlarımız, muhtemelen "oldu olacak" deyip ibaredeki "müsavi'' kelimesini de kaşla göz arasında çıkartmışlardır. Bu, tam on yıl Ziraat Bankasının açıkgöz politikacılarımızdan on para alamayacağının tescilidir. Zira yeni metin bu zevata "Borcumun tamamını vadenin sonunda tek taksitte ödeyeceğim" demek imkânını vermektedir ki cüretin, cesaretin, fütursuzluğun bu kadarını şimdiye kadar hiç bir Meclis göstermemiştir.

Belki, bütün yetkilerini bir Tahkikat Komisyonunun emrine veren XI. Meclis hariç!

Simdi bütün gözler, kanunun Meclisteki son müzakeresine çevrilmiştir.

Hüdai Oral
Biraz cesareti

C. H. P.

Balıklar ve alıklar

Bu haftanın başında C. H. P. nin Meclis ve Senato Gruplarının müşterek toplantısını izleyenler için Türkiyenin politikacılarının, pek azı müstesna, "ayrı kavanozlarda bulunmaktan başka farkları olmayan balıklar" olarak telâkki edilmemesi imkânsızdır.

C. H. P. li milletvekili ve senatörler Salı sabahı ciddi ciddi toplandılar. Oturdular, meşhur af konusunu görüştüler. Grupta bir tek kimse yoktu ki hatırından siyasi affı geçitlin. Herkes, bunun sadece bir avuç politika esnafını alâkalandırdığını, Türkiyenin böyle bir meselesi olmadığını, meselenin ciddi çalışma ve memleket \ dâvalarının ele alınması olduğunu bitiyordu. Fakat Grup olarak bunu açıkça söylemek yerine işin savsaklanması tercih olundu.

Siyasî affın dışında çıkarılacak affın çok dikkatle hazırlanması gerektiğine, kaş yapayım derken göz çıkarılmamasına bütün yaygaraya rağmen bu çeşit afların çok geniş kütlelerde allerji yarattığına bütün milletvekilleri ve senatörler inanıyorlardı. Bu bakımdan, affın hududunun iyi tayin edilmesi lüzumuna kaniydiler. Grup olarak bunu da açıkça söylemek yerine işin savsaklanması tercih edildi.

Bu alaturka davranış o kada- "kör kör, parmağım gözüne" oldu ki, ertesi sabah Milliyetin ciddi ve ağırbaşlı Durum sütununda C. H. P. lilere haklı şekilde tariz edildi. Tariz, sadece Durum sütununda kalmadı. Zira Grup. af konusunu Bayram ertesine bıraktığını ima etti. Sebep olarak da, Bütçenin önemi karşısında bunun müzakeresine iyi hazırlanılması lüzumunu gösterdi! Bu lüzumun icabı ne olacaktır, bunu Bütçe Meclise geldiğinde göreceğiz.

Direk ve mertek

Bütün politikacıların umumi efkârınenin alâkalandırıp, nenin alâkalandırmadığını iyi teşhis edememelerindeki sebep, dünyayı, içinde yaşadıkları kavanozdan ibaret saymalarıdır. Bu yüzden her bir sınıf, öteki sınıfı, kopardığı bir suni gürültüyle yarattığı havayla tesir altında bırakmakta, böylece politikacılar çevresinde bir fasit daire meydana gelmektedir. Noksan olan cesarettir. Bir de, "Menderes Metodları" bütün politikacıların içine illemiştir ve onlar üzerinde, ihtiyarları dışında etki yap maktadır. O metodları geçer akçe sanmaları, bir türlü açık ve kati vaziyet almanın en iyi politika olduğu nu anlamamaları, uzun değil kısa vadede düşünmeleri memleketin çok işini aksatmaktadır. Nitekim bu yüzdendir ki "savsaklama"nın sonu, C. H. P. için karlı değil, zararlı olmuştur.

Bu yüzdendir ki haftanın ikinci yarısında C. H. P. liler akıllarını başlarına aldılar. İkinci defa, afla alâkalı bir komisyon kuruldu. Komisyon Emin Paksüt, Hüdai Oral ve Burhan Arattan teşekkül etmektedir. Bunlar geceli gündüzlü çalışacaklar ve Bütcenin Meclis Komisyonunda müzakeresinin bitişi tarihinde raporlarını hazırlayacaklardır. Bütçe Senatoda görüşülürken Grup rapora kati şeklini verecektir. Raporda yer alacağı muhakkak olan mahkûmlar Hükümet Protokolündeki mahkûmlarla onlara eklenecek Basın suçlularıdır. Onların dışında kalanların durumu, müzakerelerin sonunda belli olacaktır.

Üzerinde ciddiyetle durulacak ifşaat

Bir adam, memleketin güvenliğiyle alâkalı bir hâdiseyi açıkladı. Adam, A. P. nin kurucularından olan ve Birinci Koalisyon Hükümetine bu partiden Basın - Tayın ve Turizm Bakanı olarak giren Kâmuran Evliyaoğludur. Kâmuran Evliyaoğlunun Milliyet Gazetecinin "Düşünenlerin Düşüncesi" sütununa yazdığı bir yazıda yaptığı açıklama, üzerinde sadece siyasi çevrelerin değil, adlî makamların da durmasını gerektiren önemde görünmektedir. Bunun bir ihbar telakki edilmemesine imkan yoktur.

Kâmuran Evliyaoğlunun anlattığına göre, A. P. nin Büyük Kongresinden önce bu partinin idareci takımı Kayseri Cezaevine, Celâl Bayan görmek üzere bir heyet göndermiştir. Heyet A. P. Meclis Grupu Başkanı Saadettin Bilgiçin başkanlığındadır. Bilgiçin yanında Süleyman Demirel, Ahmet Gürken, Faruk Sokan ve daha bir kaç kişi vardır. Bu arada Şeref Kayalar da Kayarın yanma girmiştir. Bayar Kayaların kulağına "Benimle konuşmadan Kayseriden ayrılma" demiştir. Kayalar ötekiler gittikten sonra Sayarla görüşmüş, Bayar kendisine şöyle demiştir:

"— Şeref, bu adamlar benden kongre için isim listesi istiyor ve ısrar ediyorlar. Bu seviyedeki adamların ne biçim politika yapacaklarını bilirim. Bundan dolayı isim ve liste vermedim. Vermeyeceğim. Senden rica ediyorum. An karaya gittiğinde bu adamlar benim listem diye isim çıkarırlarsa önce kuliste bunu benim adıma yalanlayacaksın. Muvaffak olamaz isen mikrofona çıkacak ve benim böyle bir liste vermediğimi ilân edeceksin."

Şeref Kayalar bu talimatla Ankaraya dönmüş, işi Şinasi Osmaya açmıştır. Fakat haber duyulduğundan, Kongrede Kayalar söz istediğinde talebi reddedilmiştir. Bunun üzerine Bayar, bir başka ziyarette Kayalara şunları söylemiştir:

"— Sana esef ederim. Bir ricamı yerine getirmedin ve beni korktuğuma uğrattın. Nitekim Kongreyi takiben buraya gelen delegeler namı, Beyfendi vazifemizi yaptık, emir buyurduğunuz listeyi kazandırdık, dediler."

Açıklama, görülmemiş bir skandaldir ve memleketin siyaset hayatının bir parti vasıtasıyla nasıl, nereden karıştırıldığının reddedilmez delilini teşkil etmektedir. Bu, bütün af edebiyatının da, bu parti vasıtasıyla -şimdi, bir parti daha buna katılmaya hevesli görünmektedir- nasıl, sanki bir "millet meselesi" imiş gibi gösterilmesine çalışıldığını anlatmaktadır. Vatandasın iş ve gücünden başka derdi bulunmadığı, onlarla alâkalandığı, onların ele alınmasını istediği gündelik hayatımızda herkes tarafından görülürken bir takım kimselerin, babası tutmuş arap gibi siyasi aftan başka mesele tanımaması çok kişide hayret uyandırmaktaydı. Şimdi, Kâmuran Evliyaoğlunun açıklaması gerçeklere ve kaynağa ışık tutmuştur.

Kâmuran Evliyaoğlu
İçerden bir ses

Hâdisenin, üzerinde önemle durulmasını gerektiren bir kaç noktası vardır:

1 — Kayseride, bir devrin belli başlı suçluları kalmışlardır. Bunlar, hapishanede bulundukları devre için değil, ebediyen siyasi haklardan, faaliyetten men edilmişlerdir. Bir siyasi parti o suçlularla nasıl siyasi temas kurabilir, direktif alabilir, temsilci gönderir, kendisini onlara âlet olarak arzeder? Bu, bir partinin meşruiyet hudutları içinde kalması mı, oradan çıkmış olması mı manasına gelir? Bayar, vatana hiyaneti sabit okluğu için Kayseridedir.

2 — Kayseri hapishanesi eski Meclisin bir koridoru, kulisi midir, yoksa memleketin bir cezaevi midir? Bir siyasi mahkûmun heyetler kabul etmesi, onlara emirler buyurması, direktifler vermesi inanılmaz bir lâubaliliğin "şefkat hissi" örtüsü altında idareye hâkim bulunduğunun açık delilidir. Siyasi mahkumlar bütün konfor, aileleriyle görüş, sıhhat şartları yerinde olduğu takdirde şefkatli muamele görmüş sayılırlar. İnsanlığın icabı budur. Ama onların orada hâlâ komiteci taktikleri vermelerine müsaade etmek, yarın tarifsiz karışıklıkların yeniden patlamasına yol olur ve dünya bunların da, şimdiki âletlerinin de başına tekrar yıkılabilir. Zira komiteci taktiklerinin basarı derecesi 27 Mayıs sabahı en parlak imtihanını geçirmiştir!

3 — Meşru parti muamelesi gören bir partinin Büyük Kongresinin delegeleri, ihtilâlle devrilmiş idarenin başına gidiyorlar ve ona "Beyfendi vazifemizi yaptık, emir buyurduğunuz listeyi kazandırdık diyorlar. Bu. hiç tefsir istenmeyen bir hâdisedir.

Kâmuran Evliyaoğlu yalan söylemektedir, yanlış yazmaktadır! O labilir. Yapılacak tahkikat, ithamın doğruluk derecesini gösterecektir Ama itham doğru çıktığında, yapılacak bir şey vardır.

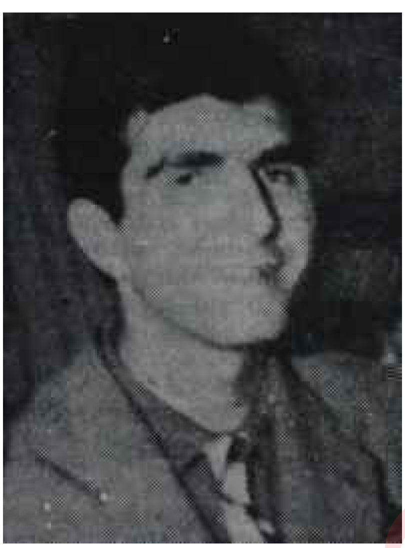
Gazeteciler

Şu çileli meslek

Günlerden Pazartesiydi. İstanbulu feci bir soğuk allak bullak ediyordu. Zincirlikuyu kabristanında soğuğa rağmen büyük bir kalabalık vardı. Omuzlar üzerinde son istirahatgâha kadar getirilen üç tabut, orada buz gibi toprağa verildi. Nur yüzlü bir din adamı kalabalıkta hemen herkesin gözlerinin içine balca, baka şunları söyledi:

"— Karda, kışta haber ulaştırmak için canını fedadan çekinmeyenlerin, savaş meydanlarında şehit olanlardan farkı yoktur. Ulu tanrının indinde onlar da şehitlik mertebesine ulaşmışlardır".

Kalabalığın ön tarafında bulunan

Abidin Behpur

genç ve güzel bir kız hıçkırıklarını tutamadı, ağzından şu sözler döküdü:

"- Ağabeyim, Yükselim".

Binlerce kişi yaşlı gözlerle, toprağa verdikleri arkadaşlarının mezarlarını örten çelenklere baktı. O kadar çoktu ki...

Olay, gazetelerine haber ulaştırmak için Trakyada donarak ölen iki gazeteci ve bir basın şoförünün cenaze merasiminde cereyan ediyordu. Yaşlı gözlü kalabalık ise İstanbulun bütün gazetecileriydi. Hürriyet gaza tesinin muhabiri Yüksel Kasapbaşı. foto muhabiri Abidin Behpur ve şoför Yüksel Öztürk bu acıklı hava içinde toprağa verildiler.

Cenaze merasimi ister istemez bir hâdiseyi ve bir makaleyi hafızalarda belirli hale soktu. Elim kazanın vuku bulmasından sadece bir gün evvel kaleme alınan bir başyazı, mesleğin çilesini sekenlerin gazabina sebep olduğu kadar, yazıyı yazanın ne derece talihsiz olduğunu da ortaya koydu. Başyazı, Yeni Sabah gazetesinde yayınlanmıştı. Yazı "İmtiyazsız sınıfsız bir milletiz" başlığını taşımaktaydı. Yazıda fikir işçilerinin haklarını koruyan 212 sayılı kanuna hücum edilmekte ve mealen şöyle denilmekteydi:

"Böyle imtiyazlı bir kanun çıkarılmasının ileti, gazetecilik mesleğinin çok meşakkatli olmasıdır. Merhamet buyrun, diğer işçiler, memurlar, subaylar daha az mı mesuliyet altındadır?.."

Yazının Yeni Sabahın sütunlarında arzu endam etmesinden hemen sonra Trakyadan gelen üç ölüm ha-

Yüksel Kasapbaşı

Şehitlerimiz

beri, bir taraftan kalemin talihsizğini ortaya koyarken, diğer taraftan da fikir işçilerinin gazabını üstüne çekiyordu. Aklı başında herkes "Camm, bu kanunun haksız taraftarı olduğu muhakkaktır. Ama insaf edilsin, bu böyle mi müdafaa edilir?" demekten kendini alamadı.

Yürüyelim arkadaşlar

Nitekim, yazının infiali büyük oldu. Çalışan fikir işçileri, bağlı oldukları sendikayı sıkıştırdılar. Sendikanın harekete geçmesini istediler. Sendika idarecileri bir sessiz yürüyüş kararına itildi. Ama bu cenaze merasiminden sonra olacaktı.

Sah günü saat 11'de İstanbul gazetecilerinin -Dünya ve Yeni Sabah ekipleri hariç- hemen hepsi Sendikada toplandı. Evvelâ pankart ve dövizler hazırlandı. Bunların içinde "Sen de mi Nadir Nadi?" olanı Cumhuriyete, "Sana sefa bize cefa" olanı Kılıçlıoğlunun Yeni Sabahına, "Dünyalıklar dünyada kalır" Dünya'cılara aitti. Kafile saat 12 de hareket etti. İlk durak Cumhuriyet oldu. Cumhuriyetin karikatüristi Ali Ulvi ilk dövizi oraya koydu. Sonra Yeni Sabahın önüne gelindi. Cumhuriyetten Hilmi Yavuz, Kılıçlıoğlu ile ilgili dövizi' oraya çaktı. Dövizde şöyle deniliyordu: "Sefa Sefa! Hakikî mesleğine dön!" Yanında ise bir garson resmi vardı. Üçüncü durak Dünya oldu. Necla Tümay, Falih Rıfkı ile ilgili dövizi oraya bıraktı. Son olarak Akşama uğrandı. Akşamın pencereleri açıktı ve Malik Yo-

Yüksel Öztürk

laç ile Osman Karaca gazetecilere el sallıyorlardı. Buna rağmen fikir işçileri, "Malik Yolaç, haksızlıktan kaç!"'ibaresini taşıyan dövizi orayabıraktılar ve yürüyüşe son verdiler.

Böylece protesto yürüyüşü sona erdi. Kılıçlıoğlu ise sonradan Sendikacıları davet etti ve onlarla münakaşaya girişti. Haklı olduğunu savunuyordu. Her iki taraf da haklı olduğuna kaani bulunduğundan anlaşmak mümkün olmadı. Tek kazanç şu oldu:

Kılıçlıoğlu gazetesini çıkardığından bu yana yapmadığı bir şeyi yaptı. Hâdisenin ertesi sabahı bütün servisleri dolaştı ve gazetecilere "Kolay gelsin arkadaşlar" dedi.

DÜNYADA OLUP BİTENLER

Ortak Pazar

Bitmeyen pazarlık

İngiltere ile "Altılar" Arasındaki görüşmeleri çıkmazdan kurtarmak için bu hafta boyunca sarfedikm gayretler de bir sonuç vermedi. Fransanın, daha doğru bir ifadeyle, De Gaulle'ün bu konuda takındığı uzlaşmaz tavır en ufak bir anlaşma ümidini de tamamen ortadan kaldırdı. Üstelik, Fransanın müzakereleri doğrudan doğruya kesme yoluna gitmesi Ortak Pazar üyesi diğer beş avrupalı ülke tarafından gayet menfi karşılandı. Böylece, Avrupayı birleştirmek üzere girişilen teşebbüsler yeni bir buhranın tohumlarını da beraberinde getirmiş oldu.

İngiltere ile Ortak Pazar üyeleri arasındaki temasların başlangıcı oldukça eskidir. Bilindiği gibi, Avrupada Altıların biraraya gelerek Roma anlaşmasını imzalamasından sonra İngiltere de yedi ayrı ülkeyi etrafına toplayarak yeni bir entegrasyon hareketine girişmişti. Aslında İngiltere bu yedi ülkenin müstakil bir bütün teşkil edebileceğine pek fazla inanıyor değildi. Amacı, Altıların karşısında ikinci bir birliği ayakta tutabilmek, böylece bütün Avrupanın birleşerek karşısında yer almasını önleyebilmekti. Daha uzun müddet birleşme hareketlerinin ciddi bir sonuç yaratabileceğine ihtimal vermiyordu. Fakat olaylar bu tahmini doğru çıkarmadı. Altılar süratli bir gelişme kaydettiler. Görünür bir gelecekte gümrük duvarlarının tamamen kaldırılması imkân dahiline girdi. İngiltere bu durum karşısında Altılarla temas kurmak için gayret sarfetmeye başladı. Fakat bu temasların hemen müsbet bir sonuç vermesi mümkün değildi. Çünkü İngilterenin hem Milletler Camiasına, hem de Yedilere karşı bir takım taahhütleri vardı. Bu taahhütlerle Ortak Pazar üyeliğinin bağdaştırılması halli güç bazı meseleler ortaya çıkarıyordu.

İşte Brükselde süregelen müzakerelerde taraflar bu güçlükleri çözmeye çalışıyorlardı. Meseleler tamamen iktisadi mahiyetteydi ve bilhassa İngilterenin tarım ürünleriyle ilgiliydi.

Brükselde müzakereler teknik seviyede cereyan ederken, De Gaulle Pariste bir basın toplantısı yaparak İngilterenin Ortak Pazara girmesine muhalefet ettiğini açıkladı. Sebep

General De Gaulle
Goool!..

olarak, İngilterenin bir ada olmasını ve menfaatlerinin Avrupanınkilerle çatışma halinde bulunmasını ileri sürdü. Ayrıca İngilterenin Amerika ile yakın münasebetler kurmuş bu-

Harold Macmillan
İki yoldan biri

lunması, Avrupanın müstakil bir kuvvet olmasını önleyebilirdi.

İşte, Avrupanın içine düştüğü bukranın başlangıcını bu sözler teşkil etti. De Gaulle'ün öne sürdükleri siyasi sebeplerdi ve eğer bu sebepler varitse, daha başlangıçta söylenilmesi ve İngiltere ile müzakerelere başlanılmaması gerekirdi. Önce bazı iktisadi engeller Öne sürülmüş, onlar hal yoluna girince de işi tamamen çıkmaza götürecek bir tavır takınılmıştı. Bu samimiyetten uzak davranış, Brükseldeki heyetler üzerinde şok tesiri yaptı. Bir kısmı gayet asabi demeçler verirken, bazıları da işi şakaya vurdular. Bu sonuncuların ağızlarından düşürmedikleri hikâye şudur: İki çiftçinin arazileri birbirine komşu imiş. Bunlardan birisinin oğlu diğerinin de kızı varmış. Babaları bu iki çocuğu evlendirmeye karar Vemişler. Fakat oğlan bu işe yanaşmamış. Üzerine düştükleri zaman da "Ben çırılçıplak görmediğim bir kızla evlenmem" demiş. Durumu kızan babasına anlatmışlar. Usun temaslar, müzakereler sonunda ona da bir hal çaresi bulunmuş. Kızın banyosunda bir delik açılacak, kız yıkanırken oğlan da onu seyredecek. Gidip bunu oğlana anlatmışlar. Oğtan teklifi dinlemiş, sonra "Ben zaten mavi gözlü bir kızla evlenmem" demiş.

De Gaulle de, bir ada ile birlik kurmıyacağını söylemekte galiba biraz geç kalmıştır.

Müstakil bir Avrupa

Bu karar karşısında İngilterenin gösterdiği tepki oldukça sert oldu. Observer gazetesi, başyazısında maziyi hatırlatarak, "İki Dünya Savaşında Antant ile İngiliz - Fransız birliğine ve 1940 da Churchill'in Fren saya yardım etmesine mâni olmayan Manş, bugün birdenbire aşılmaz bir siyasi engel haline geldi" dedi. Bununla beraber, İngilterenin tepkisi kızgınlık ve küskünlükten ibaret kalmadı. Müzakerelerden müsbet bir sonuç alabilmek için bütün iyiniyetini kullandı. Fransa dışındaki Ortak Pazar üyesi beş devlet de bu gayretinde İngiltereyi tamamen destekledi.

Kesilen müzakerelere bu hafta başında yeniden başlanıldı. Bu defa da müsbet bir sonuç almak mümkün olmadı. Salı günü yapılan toplantıda İngilterenin Ortak Pazar üyeliği ka-

BİR ADAM TANITIYORUZ

Hugh Gaıtskell

İngilterede İşçi Partisinin, uzun müddetten beri kaybetmiş olduğu itibarını yeniden kazanmağa başladığı bir sırada gölge kabinedeki Başbakanın ölümü acı bir sürpriz teşkil etti. Gaitskell öldüğü zaman 56 yalında idi. Kaybın önemini kavrayabilmek için bu yaşın bir devlet adamı için ne ifade ettiğini bilmek lâzımdır. "Daha olgunluk sağındaydı" gibi kuru lâflarla, sekseninde devlet idare eden Adenauer, De Gaulle ör nekleri bir yana bırakılsa bile, 56 yaşındaki bir başbakan adayının ölümünü trajik bir olay olmaktan çıkarmak mümkün değildir.

Disraeli 1860 yılında 56 yaşma girmişti. Gladstone 1865 de, Winston Churohill 1930 da, Attlee ise 1938 de aynı yaştaydılar. O tarihlerde henüz hiçbirisi de Başbakan olmamıştı ve bugün Gaitskell'in sahip olduğundan fazla bir şöhrete de sahip değillerdi Bu bakımdan Gaitskell'in ölümü tam bir talihsizliktir. Sadece partisi ve milleti için değil, bilhassa kendisi için... İnsanın siyasi alanda kendini gerçekleştirmek imkânından böylesine son anda mahrum kalması büyük bir bahtsızlıktır. Hele bu olay İngiltere gibi liderliği güç ele geçirilir bir ülkede cereyan etmişse..

Gaitskell 1906 da doğdu. Babası Hindistanda ve Burmada sömürge idarelerinde görevli bir memurdu. Bununla beraber çocukluğu büyük ölçüde İngilterede geçti. Diğer iki kardeşiyle birlikte babasının kuzenlerinin yanında kaldı. Yazları büyük babasının, ya da teyzelerinin, yanına gidiyordu. İlkokulu bitirdikten sonra Winchester'de okudu. Oradaki hayatı oldukça renkli geçti. Tarihle ciddi bir şekilde ilgilenmeye Winchester*de başladı. Olağanüstü bir talebe değildi, fakat başardı bir talebe olduğuna şüphe yoktu. Bu anada, açılan bir yarışmada Stafford Cripps tarafından konulan bir armağanı da kazandı. Yarışmaya "19. Yüzyılda Milletlerarası Uzlaştırma" adlı bir yazıyla katılmıştı.

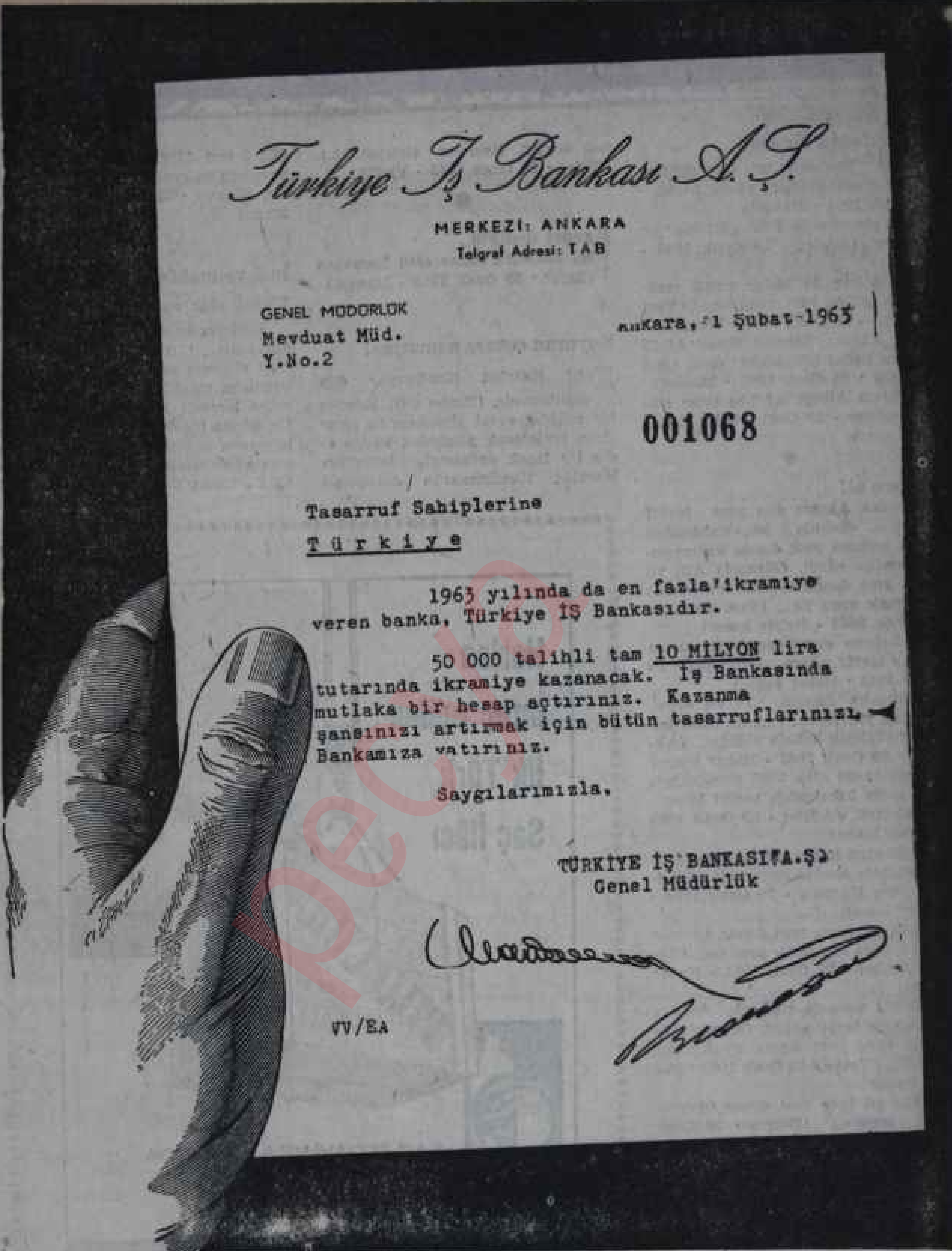
Daha sonra Oxford'a geçti. Orada politika, felsefe ve iktisat derslerini aldı. Henüz ikinci sınıfta iken cereyan eden bir olay, hayatının dönüm noktasını teşkil etti. O yıl işçiler bir genel greve başlamışlardı. Bütün Oxford öğrencileri grevi bozmak için otobüs şoförlüğü, liman işçiliği yapıyorlardı. Gaitskell grevi desteklemeye karar verdi ve sendika liderleriyle işbirliği yapmaya başladı. İçine girdiği bu yeni çevreyle temasını hiç bir zaman kaybetmedi. Londrada üniversite hocalığı, Fabian sosyalistleri arasına katılışı ve politika birbirini takip etti.

Atlee'nin çekilmesi üzerine Aneurin Bevan'ı yenerek İşçi Partisinin liderliğini ele geçiren Gaitskell, bilhassa bu devredeki başarılarıyla büyük çapta bir politikacı olduğunu ortaya koydu. Artık misyonu bitmiş gibi görünen İşçi Partisini yeni şartlara uydurma yolundaki mücadelesini başarıyla yürüttü. Bu arada birtakım ültra solcular tarafından sosyalizme ihanet etmekle suçlandı. Fakat İşçi Partisinin bugünkü durumu, Gaitskell'in, takip ettiği politikada ne kadar haklı olduğunu göstermektedir.

tı olarak reddedildi. Toplantıdan önce Birleşik Amerika, üye devletlere bir muhtıra göndererek, İngiltere lehine tavassutta bulunduysa da, bu müdahale de durumu değiştirmeye kâfi gelmedi. İngilterenin teklifinin reddedilmesine, altı devletten sadece Fransanın muhalefet etmesi sebep oldu. Toplantıdan sonra Belçika Dışişleri Bakam Paul Henri Spaak "Ortak Pazar yaşamaya devam edecek, fakat avrupalılık ruhu büyük bir darbe yemiştir" diyerek üzüntülerini ifade etti. İngiliz heyeti başkam, Dışişleri Bakanı Edward Heath, Beşlerle yakın münasebet kurmaya devam edeceklerini açıkladıktan sonra, "Beş devletin bakanlarından gördüğümüz destele bize cesaret ve kuvvet verdi. Büyük ekseriyet bizim Ortak Pazara üye olmamızı, kendilerine katılmamıza istiyor. Üzüntüye kapılmamız için sebep yoktur" dedi.

Fransız basınının dahi tamamen desteklemediği bu karar acaba daha ne kadar İngiltereyi Avrupa birliğinin dışında tutabilecek? İngiliz Müstemlekeler Bakanı Sandys'in de söylediği gibi "Ne Fransa Avrupadır, ne de De Gaulle Fransadır"

Bu bakımdan alman kararın Avrupa birliği istikametindeki tarihi akışın önüne geçmesi beklenemez. Fransanın liderliğinde müstakil bir Avrupa hülyasının yerini Batı dünyası içinde Birleşik Amerika ile münasebetlerini mânâsız bir endişeye değil, karşılıklı anlayışa ve işbirliğine dayandıran realist bir Avrupa birliği fikrine terketmesi zamanı çok yakındır.

Türkiye İş Bankası A.Ş.

MERKEZİ: ANKARA

Telgraf Adresi: TAB

GENEL MÜDÜRLÜK
Mevduat Müd.
Y.No.2

Ankara, 1 Şubat 1963

001068

Tasarruf Sahiplerine

Türkiye

1963 yılında da en fazla ikramiye veren banka, Türkiye İŞ Bankasıdır.

50 000 talihli tam 10 MİLYON lira tutarında ikramiye kazanacak. İş Bankasında mutlaka bir hesap açtırınız. Kazanma şansınızı artırmak için bütün tasarruflarınızı Bankamıza yatırınız.

Saygılarımızla,

TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.
Genel Müdürlük

VV/EA

(FAAL - 585) — 47

Onlar ki verir laf ile Dünyaya nizâmat...

Her kafadan bir ses!

Alican "Topyekûn af, tam sükûnu getirecektir" dedi. (Yeni Sabah - 29 Ocak 1963 - Manşet)

Af mevzuunda YTP güçlükler çıkarıyor! (Adalet - 29 Ocak 1963 - Manşet)

E. Alican 15 kadar siyasi mahkûmun affını kâfi görüyor. (Yeni İstanbul - 29 Ocak 1963 - Manşet)

E. Alican: "Umumi Siyasi Af 27 Mayısa kadar çıkmalıdır" dedi. (Son Havadis • 29 Ocak 1963 - Manşet)

Ekrem Alican Af için ısrar ediyor. (Zafer - 29 Ocak 1963 - Resim altı)

•

Seç seç al!

Merzuka Akçam dün yine tevkif edildi. -Kokain kaçakçılığından sanık kadının yurt dışına kaçmasından endişe edildi. (Manşet) Altı yıl önce, yurt dışına uyuşturucu madde kaçırmak suçu ile... (Yeni Sabah- 29 Ocak 1963 - Haber kısmı)

Senelerce evvel eroin kaçakçısı olarak tevkif edilen... (Hürriyet - 29 Ocak 1963 - Haber kısmı)

Merzuka Akşam, 12 yıl evvel, Beyruta giderken... '(...)' üzerinde bulunan tüplerin kokain olduğu... (Akşam - 29 Ocak 1963 - Haber kısmı)

Suç tarihi olan 1953 yılındanberi (...) eroin kaçakçılığı sanığı Merzuka Akçam.. (Adalet - 29 Ocak 1963 • Haber kısmı)

Altı sene kadar önce, yurt dışına uyuşturucu madde kaçırmak suçu ile... (Son Havadis - 29 Ocak 1968 - Haber kısmı)

Altı yıl önce, yurt dışına uyuşturucu madde kaçırmak sucu ile... (Yeni İstanbul * 29 Ocak 1963 - Haber kısmı)

Tahlil sonunda şişelerde kokain bulunduğu tespit edildi. (Manşet) Yedi yıl önce yurt dışına uyuşturucu madde... (Vatan - 29 Ocak 1963 - Halter kısmı)

Altı yıl önce yurt dışına uyuşturucu madde... (Dünya - 29 Ocak 1963 - Haber kısmı)

1953 yılında yurt dışına çıkarken... (...) içinde kokain olduğu iddia edilen şişelerle birlikte yakalanan... (Cumhuriyet - 29 Ocak 1963- Haber kısmı)

Efendim?

Türk milleti ne zinde kuvvetler böyle bir siyasi akıbete müstahak değildi. Razı da olmıyacaktır. (Zafer - 29 Ocak 1963 - Va-Nû)

•

Manşet dediğin..

İlahi lisanlara sahne olan Ramazan (Zafer - 29 Ocak 1963 - Manşet)

Buyurun cenaze namazına!

Katil Karabet Kendineyar dün mahkemede. (Resim altı) Bundan bir müddet evvel Kumkapı'da ortağıyla bir alacak yüzünden kavga edip bir bıçak darbesiyle öldürülen Karabet Kendineyar'ın duruşması dün 5 inci Ağır Ceza Mahkemesinde yapılmış ve sanık hâdiseyi anlatmıştır. (Tasvir - 29 Ocak 1963 - Haber kısmı)

İnci ve mahfazası

Fakat eğer siyasi müsabaka yarışmasının kaidelerine hepimiz ayni sadakatle... (...) Demokrasilerde medeni olmanın en mühim vasfı kendi kendisini tutabilmek kendi kendisini nehiy kuvveti ile techiz edebilmektir. Başka bir deyim ile kendisine yapılmasını istemediğin bir şeyi başkasına yapmamaktır. (Ulus - 23 Ocak 1963 - Cihad Baban)

TÜLİ'den Haberler

İki milyonerden boşanmış, birkaç enternasyonal hovarda ile arkadaşlık yapmış, kendi tabiriyle 20 milyonun sevgilisi olmuş, kırkbeşlerinde, güzel bir kadındı. Fakat, muntazam hayatları sayesinde yaşıtları ve meslektaşları Lana Turner'ler, Rita Hayworth'lar Hollywood'da hâlâ gençkız rolüne çıkarlarken o, tanınmıyacak kadar şişmanlamış, kurduğu tiyatro parasızlık yüzünden dağılmış ve maalesef, tek ümidi alkolde bularak dört-elle içkiye sarılımıştı.

"Yirmi milyonun sevgilisi" rastgele bağladığı eşarpı, şişman vücudunu saran eski kürkü ile geçen gün dolmuşa -evet, dolmuşa!- binince, yanındaki bey, fazla sıkışmış olacaki:

"— Hanım, bu gövde ile sen iki kişilik yer işgal ediyorsun. Bari iki kişi parası ver de, hepimiz rahat erdelim" deyiverdi.

Altmışdört yıl "ruhi anlaşma" içinde yaşadığını söyleyen "Sayın Bayan"ın anide, "ruhi imtizaçsızlık" tan dolayı, sabık Genel Kurmay Başkanı olan kocasından boşanması, Osman beydeki "Güzellik, Enstitüsü "ne yaradı. Zira meraklılar, "Sayın Bayan"ı, kendi açtığı "iş yeri"nde görmek için ufak, fakat şirin enstitüye uğramaktan kendilerini alamıyorlar.

Gökçer duruşmada
Ayrılık rüzgârı esince

Saçları sarıya boyalı Medi-- Killigil -Mediha Oıbay-, anlaşılan makyajı çok seviyor. Koyu kırmızı boyalı dudakları, rimelli ve farlı gözleri öyle gösteriyor.

Güzel bir sosyete hanımı:

"— Terzi, kendi söküğünü dikemez derler, ne doğru söz!" deyiverdi.

Yunan Prensinin "Sabık sevgilisi" film yıldızı Aliki için, "Onunla çılgınca sevişiyoruz, bir hafta sonra nişanlanacağız" diyen Şevket Aktunç İstanlbulda ve Atinada birden günün konusu oluverdi. Beyoğlundaki mağazalarına Alikinin poz poz resmini asmış olan rum vatandaşlar, Alikinin bir türkle evlenmesini açık açık tenkit ediyorlardı. Film âmili Şevket Aktunç, Aliki ile evleneceklerini İstanbul basınına açıkladıktan sekiz saat sonra, Atinada bulunan Aliki, evlenme haberini hayret, hiddet ve katiyetle tekzip etti!

Geçen yaz Kilyosta genç ve güzel bir kızla, saçları azalmış yakışıklı bir adamın flörtleri İstanbulluların dillerinden bir zaman düşmemişti. Piyes yazarı arkadaşlarının arabalarıyla İstanbul sayfiyelerinde sık sık görülen bu yakışıklı adam, evli olduğu için gazetecilerden fellik fellik kaçan Cüneyt Gökçerden başkası değildi. Yanındaki güzel ise, Devlet Tiyatrosunun Sophia Loren'i Ayten Kaçmazdı.

Hayal Defterinden YAPRAKLAR

Doğdu. İnkılâp gazetesi İstihbarat Şefi Ali Taygan ile eşi Neriman Tayganın bir erkek çocukları oldu. Bebeğe Hasan Hüseyin adı verildi. Çocuk, doğduğunda 4 kiloydu. Taygan ailesinin bu, üçüncü oğullarıdır.

Öldü. Hürriyet gazetesi muhabirlerinden Yüksel Kasapbaşı, Trakyada kara saplanan trende röportaj yapmak üzere Çatalcaya giderken, otomobilin kardan ilerleyememesi yüzünden, donarak öldü. Altı yıllık gazeteci olan Yüksel Kasapbaşı 1960 yılındanberi Hürriyette çalışmaktaydı, Kasapbaşı 29 yaşındaydı.

Öldü. Hürriyet gazetesi foto muhabiri Abidin Behpur, arkadaşı Yüksel Kasapbaşı ile birlikte donarak öldü. 1960 yılından beri Hürriyette çalışmakta olan Behbur 25 yaşındaydı ve bekârdı.

Öldü. Hürriyet gazetesi şoförü Yüksel Öztürk, Kasapbaşı ve Behpuru Çatalcaya götürürken görev başında donarak öldü. Evli, iki çocuk babası ve 1960 yılındanberi Hürriyette çalışmakta olan Öztürk 29 yaşındaydı.

Öldü. Ünlü ilim adamlarından Prof. Jean Felix Piccard, ani bir kalb krizi sonucu öldü. Stratosferde yaptığı denemelerle tanınan Profesör, kozmik ışınlar üzerindeki araştırmalarıyla meşhur olmuştu. Son yıllarda Minnesota Üniversitesi uçak mühendisliği bölümünde ders vermekte olan Prof. Piccard 79 yaşındaydı.

Öldü. Amerikanın ünlü şairlerinden Robert Frost öldü. Frost A. B. D. Başkanı Kennedy'nin yakın arkadaşlarındandı.

Kaybolanlar. Yeni Sabah gazetesinde Fısıltı sütununu yazan Sabiha Deven Pazartesi gününden itibaren kayıplara karışmıştır. Ne zaman ve nerede bulunacağını henüz bilen yoktu. Sabiha Deren damatlarla uğraşmayı kendisine meslek ittihaz etmişti. Şimdi, bu konunun pek tekin bir konu olmadığı yeniden anşılmaktadır. Zira Sabiha Deren ayıplara değil, rüfailere karışmış olması bile muhtemeldir.

Ondokuz yıllık evlilikleri esnasında Mediha Gökçer, kocasının pek çok yaramazlığını affetmiş, hiç değilse kışları Denizin sayesinde evliliklerinin devam edeceğine inanmıştı. Fakat kendisinden yirmi yaş küçük olan Ayten Kaçmaz üç yıldır her tarafta, fütursuzca:

"- Yakında Cüneytle evleneceğiz" demekteydi. Cüneyt Gökçerle Ayten Kaçmaz nikâh dairesinin yolunu tutarlarken, Mediha Gökçer:

"— Bundan sonra hayatımı kızıma ve sanatıma hasredeceğim. Bana bütün çektirdiklerine rağmen Cüneytle dost kalmaya çalışacağım" demektedir.

•

Batı müziği alanında gecede 400 lira alarak rekor kınan caz şantözü Sevinç Tevsin açılış gecesi, sıfırın altında 14 derece soğuğa rağmen, pek kalabalıktı. On kilo vermiş olan genç şantöze siyah elbisesi fevkalâde yakışmıstı. Birbirinden yeni ve orijinal şarkıları ile çok alkışlanan Sevinç Tevs, program sonunda, bir köşede elele oturmuş, kendisini hayranlıkla dinleyen eski dostları Haşim Birkan ve Talin Kesebirin masalarına giderek, sabahın beşine kadar onlarla sohbet etti.

•

25 Ocak Cuma günü Ayser Doğramacının evine, dikiş makinelerini kucaklamış olarak gelen birçok zarif türk ve amerikalı hanımı gören komşular hayli şaşırdılar. Ayser Doğramacının şık salonları birkaç saniye içinde muazzam bir dikiş atölyesi oluvermişti. Hacettepe Çocuk Hastanesi Gönüllüleri hiç lâklâk yapmadan, makinelerinin başına geçtiler ve hastahaneye alt çocuk bezleri, zıbınlar, örtüler dikmeye koyuldular.

Makineli hanımlar, her ay başka bir üyenin evini ziyaret ederek, makine taşıyıp toplu halde çalışmayı, tek başlarına evlerinde çalışmaya tercih etmektedirler.

İstanbul sosyetesinin meşhur *genç*-kızlarından biri, yakışıklı doktorlardan sonra, bu sefer de evli - barklı, üç çocuklu bir yazara tutulmuş. Yazarın evine sık sık telefon edişi, yazarın karısını hayli şaşırtıyor. Yazar, her ne kadar çapkınlıktan hoşlanıyorsa da, bu, eşi ile mesut olamadığından ve boşanacağından değil, zekâsınm fazlalığından, kabına sığamıyan, huzursuz bir yaradılışa sahip oluşundandır!...

•

Avrupanın en güzel şehirlerinden birinde Basın Ataşe Muavinliği yapmakta olan bir hanımı bugünlerde büyük bir telâş almış. Kulağına, yakında başka bir yere atanacağı ve yerine merkezden başka bir hanımın geleceği haberi çalınmış. Aylarca mütevazı bir pansiyonda kaldıktan sonra daha geçenlerde binbir müşkülatla cici bir apartmana taşınan Ataşe Muavini hanım ne kadar üzülse yeri...

Her kürsüye çıkısında A.P. milletvekillerini hop oturtup hop kaldırtan Tahsin Demiray, Dışişleri hakkında açılan Genel Görüşme sırasında konuşuyordu. Demiray, bir süre, Orta - Doğu hakkında bilgi verdi! Sonra Üçüncü Dünya Harbinin nasıl çıkacağım izaha başladı. Sözünün ortasına gelmişti ki, bir milletvekili arka sıralardan haykırdı:

"— Yaşşaa! Yaşşaaa Gürcü Badi.."

Stenolar tutanaklarına ilâve ettiler; "Sağdan soldan gülüşmeler..."

E Ğ L E N C E

Dans

Madison profesörü

Geçenlerde bir gece Çatıda, genç-yaşlı, kadın - erkek, kalabalık bir grup, neşeli müziğe ayak uydurarak, Ça-Ça'dan Twist'e kadar bütün modern dansları yapmaya çalışırken, İlham Gençer birden müziği durdurdu ve mikrofondan:

"— Profesör Panosyan, lütfen gelir misiniz" dedi.

Bir köşede oturmakta olan şık giyimli yaşlı zat bir an durakladıktan sonra, alkışlara dayanamıyarak, piste geldi ve istenen Madison danamı, yirmisindeki gençlere taş çıkar--ırcasına son derece zarif bir şekilde yaptı ve dakikalarca alkışlandı. Günün moda dansını en iyi şekilde yapan yaşlı ve zarif adam, yıllardır İstanbullulara dang öğreten Prof. Panosyan idi.

Prof. Panosyan eski bir İstanbul ailesine mensuptur. İlk ve orta tahsilinden sonra Askeri Tıbbiyeye aitmiş ve eczacı olarak diploma almıştır. Ancak, ailesinin ısrarı ile Askeri Tıbbiyeye girmiş olan Panosyanın, o sıralarda yeni yeni moda olmağa başlayan danstan başka düşündüğü yoktu. Daha küçücük bir çocukken, zamanın meşhur borulu gramofonundan çıkan valslere, çarlistonlara, polkalara, munilere ayak uydurup dansediyordu. Yaşı 16'ya geldiği zaman Panosyan, kendinde dansa karşı fevkalâde bir kabiliyet bulunduğunu hissetti ve ailesinin muhalefetine rağmen dans kulüplerinin hepsine üye olarak kaydoldu. Dans kulüplerinde hemen temayüz eden Panosyan, kısa bir zaman sonra kulüplerde, dans bilmiyenlere hocalık yapmaya başladı. İşte bu tarih, Panosyanın, asıl mesleği olan eczacılığı bir kenara iterek kendini tamamen dansa verdiği tarihtir.

Panosyan, dans sahasında inkişaf etmek için yurt dışına çıkmaya tarar verdi ve Pariste başlıyan bir Avrupa turuna çıktı. Pariste bir çok dans okuluna giden Panosyan, zamanın bütün danslarını mükemmel bir şekilde öğrendi. Bununla da yetinmeyerek, dansörlüğe başladı. Beşaltı yıl süren dansörlüğü sırasında Panosyan bir çok turaplarda çalıştı. Bundan sonra danstaki üstün kabiliyeti ve diplomaları yüzünden Panosyanın isminin Önüne bir de "Profesör" lakabı eklendi.

Prof. Panosyan Türkiye'ye döndüğü zaman, dans artık çok lüks bazı ailelerin malı olmaktan çıkmış, agır ağır halka mal olmaya başlamıştı. Bilhassa Cumhuriyetten sonra, batılılaşma hamleleri sırasında, bazı kimseler için dans bilmek âdeta bir mecburiyet haline gelmişti. Panosyan yurda döner dönmez büyük bir çalışmaya girişti.

İtibar 1500!

Dans profesörü her gün bir yerden çağrılıyordu. Yüksek devlet memurlarından, paşalardan ve hattâ, kordiplomatikten davet alıyor, koca koca adamlara dang öğretiyordu. Hele bir zamanlar pak revaçta olan balolar yaklaştığı zaman Panosyanın başı çok sıkışık oluyordu. O günden bu yana Panosyan yüzlerce, binlerce, hattâ onbinlerce kişiye dans öğretti. Önceleri randevu ile evlere gidip ders veriyordu. Sonra, dershane açma zarureti hissetti. Bugün Galatasarayda, Yeni Çarşı caddesi 28 numaradaki salon, Panosyanın ilk dershanesidir.

Panosyanın dans öğrettiği kimseler arasında çok önemli mevkiler işgal etmiş ve etmekle olan kimseler bulunmaktadır. Fakat o, dans öğrettiği kimselerin isimlerini büyük bir ketumiyetle saklamakta ve asla açıklamamaktadır. Panosyanın diğer bir Hususiyeti de, hiç bir zaman yaslanmamasıdır -Tabii, dans sahasında-. Tango ve Çarliston moda iken, bunları en iyi yapan Panosyandı.

Günler, yıllar geçti, ortalığı bir Samba modası sardı. Panosyan Çarlistonda kalmadı, Sambayı da en iyi, en zarif şekilde yapan kimse oldu-Samba unutuldu, ardından Ça-Ça geldi. Panosyan, Ça-Ça'nın da kiralı oldu. Twist ve Madison'da da gençlerden çoğunu Profesör Panosyan yetiştirdi. O kadar ki, Panosyanın öğrencileri arasında üç nesil mevcuttur. Panosyan, büyükbabaya valsbabaya tango, toruna twist öğretmistir!..

Profesör Panosyan halen, yıllarca önce kurduğu Yeni Çarşıdaki dana dersanesinin yanındaki evinde, sakin bir hayat yaşamaktadır. İlerlemiş yaşma rağmen, gene, isteyenlere randevu ile ders vermektedir. Arada sırada da bir dans lokaline gidip, gençleri dansederken seyretmekten büyük bir zevk duymaktadır. Ancak, İlham Gençer gibi çok sevdiği sanatçıların yeri müstesna, hiç bir yerde çıkıp gösteri yapmamaktadır.

Profesör Panosyan evlidir ve bir oğlu vardır. Nuran adındaki oğlu halen Pariste, Dario Moreno ile birlikte bir gömlek mağazasının sahibidir. Mağazanın adı "Dario"dur. Nuran da babası kadar güzel dans etmektedir. Arada sırada Türkiyeye gelen Nuranın, babasıyla yaptığı dansları görmek, seyredenler için çok zevk verici bir hadise teşkil etmektedir.

Prof. Panosyan dans öğretiyor

... Madison devrine!

Dans = Vitamin

Panosyan, dostlarına, bitmek bilmeyen enerjisini danstan aldığını Söylemekte ve "Dans benim için bir vitamin gibidir" demektedir. Panosyanın en büyük zevklerinden biri de, Önceden talebesi olan bir anne veya babanın, çocuklarını ellerinden tutarak, dans öğretmesi için kendisine getirmeleridir. Panosyanın üzüldüğü husus, çoğalan dans dershanelerinden bazılarının bu konuyu istismar ederek, kötü yollara sapmalarıdır. Bu bakımdan Panosyan, bir çok aile için itimad edilir bir isim olmuştur.

Panosyan her yıl yurt dışına çıkarak yeni dansları islemektedir. Halen, yorulmadan günde üç - dört saat dans edebilen Prof. Panosyan, yeni dansların hepsinin ömrünün kısa olduğunu iddia etmektedir. Polka, Muni, Çarliston gibi dansların bu devirde antika olduğunu belirten Panosyan, valslerin modasının hiç geçmediğini, en çok sevdiği dansın tango olduğunu söylemektedir. Modern danslar arasında en çok Çaç-Ça'yı beğenmektedir. Panosyanın çok sinirlendiği şeylerden biri de, dans sırasında hareketlerin dejenere edilmesidir.

Prof. Panosyanın gençliği
Çarliston devrinden...

Bir zamanların dans kralı Prof. Panosyanın en büyük emeli, dansın ders olarak okul programlarına alınmasıdır. Panosyana göre, okullarca dans öğrenen gençler, büyüyüp de hayata atıldıkları zaman içlerindeki kompleksleri rahatlıkla yenebileceklerdir.

Daima şık, daima zarif giyimli, nesillerin dans hocası Prof. Panosyana, günlerini dansederek geçirmek huzur için kâfi gelmektedir.

Panosyan kaç yaşındadır, bilir misiniz? Dans kralının yaşı da enteresandır. Bir başka sahanın "Büyük Üstad"ının doğduğu sene doğmuştur: 1884 yılında.

Yani, İsmet İnönünün doğduğu yıl!

Sağlık

Çocuk felci

Çocuk felci -Poliomiyelitis-nin Türkiye için bir problem teşkil edip etmediği konusunun sık sık tartışıldığı görülmektedir. Bilhassa yaz aylarında salgınların başlaması ile aileler telâşlanmakta, çocuklarına ası yaptırıp yaptırmamak hususunda doktorlara müracaat etmektedirler. Kışın ise bu konu âdeta unutulmakta, hattâ aile doktorunun aşı yapılması hakkındaki ikazlarına pek Önem verilmekte veya aşı komplikasyon -ihtilât- yapıyor diye itiraz edilmektedir.

Çocuk felcinin Türkiye'nin kapılarına dayandığı, bizzat Sağlık Sakattı tarafından ifade edilmiştir. Ancak, Bakanın fazla iyimserliği gözden kaçmamaktadır. Zira çocuk felci Türkiyede yaz aylarında salgınlar yapmaktadır ve bu duruma göre de kapılarımızdan içen çoktan girmiştir. Son 10 ay içinde 1145 çocuğun hastalığa yakalanmış olması büyük bir problemle karşıkarşıya bulunduğumuzu açıkça göstermektedir. Hakiki vaka sayısı, resmî makamların bildirdiği miktarın çok daha üstündedir.' Çünkü vakaların bir kısmı, ilk devrede teşhis edilemediğinden, Sağlık Müdürlüklerine bildirilmemekte, bir kısmı da üfürükçülere, hocalara gösterilmektedir. Sokaklarda oldukça gık rastlanılan tek bacağı veya kolu kısalmış, büzülmüş, âdeta kurumuş sakatlar veya göğüs kafesi çarpılmış, kamburlarmış şahıslarla her iki bacağı birden tutmayan genç felçlilerin çoğu çocuk felcinin kurbanlarıdır.

Hastalığın âmili, normal mikroskoplarla görülemiyecek kadar küçük, virüs denilen bir mikroptur, Hastalık, virüsün ağız yolu ile vücuda girmesiyle başlar. Her vakada felçlerin görülmesi şart değildir: Bu hastalarda ateş, şiddetli baş ağrıları, kusmalar, karın, kol ve bacak ağrıları müşahede edilir. Beş yaşın altındaki çocuklarda daha ziyade felçli şekle rastlanırsa da, bu, bir kaide değildir. Kırk yaşına kadar herkes hastalığın felçli veya felçsiz sekline yakalanabilir.

Bulaşma şekli ve tedavi

Hastalığın sirayet şekli muhteliftir. Sirayette, hastalarla doğrudan doğruya temasın rolü büyüktür. Bundan başka, hastanın büyük aptesti ile bulaşan lâğım suları ve kara sinekler sirayette önemli faktörlerdir. Salgınların görüldüğü mevimler sıcak yaz ayları ve sonbaharın başıdır. Kışın ve ilkbaharda tek vakalar halinde rastlanmaktadır. Sosyo-ekonomik durumu bozuk olan halk arasında daha büyük salgınlar yapmaktadır. Umumi yaşama şartlarının düzeltilmesi, hijyen kaidelerine riayet edilmesi ve bilhassa koruyucu aşının tatbiki, hastalığa yakalanma ihtimalini azaltmaktadır.

Hastalık bir soğuk algınlığı gibi seyredebilir. Yapılan araştırmalar, felcin sadece yüzde 1 veya 2 gibi küçük bir oranda husule geldiğini göstermiştir.. Felçler kol ve bacaklarda olabileceği gibi. diafragma denilen ve karın boşluğu ile göğüs boşluğuna birbirinden ayıran adale bölmesinde veya nefes almamızı temin eden adale gruplarında da görüle

Hastalığın hususi bir ilâcı yoktur. Felçli, devrenin başlangıcından üç hafta sonra tatbik edilecek fizik tedavi, felçlerin gerilemesini ve adalelerin yeniden iş görür hale gelmesini temin eder, ileride ortaya çıkacak adale incelmesini veya büzülmesini önler. Hastalığın seyri esnasında yapılan vitamin iğnelerinin hiç bir, tedavi kıymeti yoktur. Aksine, bunlar zararlı da olabilirler.

Çocuk felcinden korunma, sadece aşılanma ile mümkün olmaktadır. Türkiyede halk arasında aşıya karşı itimatsızlık ve korku mevcuttur. Aslında aşılanmaktan değil, aşılanmamış olmaktan korkulmalıdır. Aşı her çocuğa ve 40 yaşına kadar olan her yetişkine tatbik edilmelidir. Salgın esnasında ve hastalık alındıktan sonra yapılan aşının hiç bir tesiri yoktur. Hastalık alınmadan ve usûlüne göre tatbik edilen aşı, o kimseyi bir sene müddetle koruyabilir. Her şene bu aşının tekrarı şarttır.

Felçli bir yavru

Bir sosyal dert ki..

Bugün için aşının iki şekli vardır: Birincisi, Türkiyede de tatbik edilmekte olan "Salk" aşısıdır. Esası, virüsün formalinde öldürülmüş şeklinin vücuda enjeksiyon tarzında verilmesi teşkil etmektedir. İkinci şekil, zayıflatılmış virusla yapılan ve ağız yolu ile tatbik edilen aşıdır. Bu "Sabin" asısı diye tanınmaktadır. Bu aşı daha güvenilir bir muafiyet sağlamaktadır. Amerika, Avrupa ve bilhassa Rusyada geniş ölçüde tatbik edilmekte olan Sabin aşısı henüz Türkiyeye gelmemiştir.

Çocuk felci için söylenecek son söz, hastalığın Türkiye İttin önemli bir problem teşkil ettiğidir. Bu problemin halli ise sadece aşılanma ile mümkündür.

Teşkilât

Yıllardan sonra

Geçen hafta içinde Basın - Yayın ve Turizm Bakanlığı gerçekten Önemli iki yabancı misafir ağırladı. Bakanlık Müşaviri Altemur Kılıçın gayretiyle Ankaraya davet edilen alman misafirler, Türkiyede bir televizyon istasyonu kurmak için imkânlar araştırmak üzere görevlendirilmişlerdi.

Bugüne kadar, bu maksatla Türkiyeden dışarıya gidenlerle dışardan Türkiyeye gelenlerin sayısı oldukça kabarıktır. Çeşitli sebeplerden ötürü bu seyahatlerin sonuçlarını gerçekleştirmek bir türlü mümkün olamamıştır. Fakat bu sefer, Basın - Yayın ve Turizm Bakanlığı Radyo Müşavirliğini ziyaret eden alınanlarla yapılan görüşmeler Türkiyeye televizyon getirilemese bile, hiç olmazsa, bir televizyon stüdyosu kurulmasının ümitlerini ortaya çıkarmıştır. Bu stüdyo önce televizyon programcısı ve teknisyeni yetiştirmek için kullanılacak, sonra da bir anten, ilave edilerek, yayın yapar duruma getirilecektir.

Basın - Yayın ve Turizm Bakanlığı ilgilileriyle misafirler çalışmaya devam ederlerken, Türkiyede televizyon programcılığı alanında yetişenlerin sayısı da gittikçe artmaktadır. Bu gün Ankara Radyosunda bu konuda yetişmiş sadece bir kişi mevcutsa da, Milli Eğitim Bakanlığındakilerin sayısı bir hayli kabarıktır. Televizyon konusunda yetiştirilmiş olan Milli Eğitim Bakanlığı görevlileri. Amerikan yardımıyla Amerikaya gönderilip, üniversitelerin "Radyo ve Televizyonla Eğitim" dalında çalışmış kimselerdir. Ayrıca, Ankara Radyosunun iki görevlisi de kış başlarında açılan bir imtihanı kazanarak Almanyaya, televizyon programcılığı üzerinde eğitim görmek üzere gönderilmiştir. Bu arada, yine dış memleketlerde, televizyon programcılığı üzerinde kendi hesaplarına çalışan kimseler de vardır. Basın - Yayın, imkânların müsaadesi nisbetinde, bütün bu elemanları bir araya toplayabilirse, daha televizyon kurulmadan, iki-üç televizyon programcısı elde edilmiş olunacaktır. Yine alınanların yardımıyla, on teknisyenle bir mühendis de televizyon tekniği üzerinde yetiştirilmek üzere Hamburga davet edilmiş bulunmaktadır.

Televizyon ve Türkiye

Televizyon Türkiyeye ne gibi faydalar sağlayabilir? Şu günlerde en önemli soru budur. Pek yakında yine Basın - Yayın ve Turizm Bakanlığında çalışmaya başlayacak olan bir komite, televizyonun Türkiyedeki imkânlarını araştıracak, belki teferruatlı raporlar hazırlayacaktır. Bir - iki yıl sonra ise bir başka komite belki bu kararları değiştirecek, işi bambaşka bir yoldan ele alacaktır. Belki de bu komite son derece yerinde kararlarla Türkiye televizyonunun hedeflerini ve çalışma şeklini çizecek, veya en yararlı plânlarını yapacaktır. O zaman da Basın - Yayın ve Turizm Bakanlığının karşısına, Türkiyede televizyonu beş yıl geriye atan Beş Yıllık Kalkınma Plânı çıkacaktır.

Bu arada, Anayasaya göre Türkiye Radyoları da Ekim ayına kadar muhtar bir duruma getirilmek zorundadır. Basın - Yayın Bakanlığı oldukça yerinde bir kararla "Türkiye Radyoları ve Televizyonları" müessesesinin iç yapısını şimdiden hazırlamaya ve kanun çıktığı zaman teşkilâtı derhal kurmak için çalışmaya başlamıştır. Bu teşkilâta, kısmen, televizyon da ilâve edilmiş bulunmaktadır. Fakat yapılan bütün çalışmalara rağmen televizyonun Türkiyeye kesin olarak ne zaman getirileceğini bilen yoktur. Sözün kısası, ilgili daireler ve Hükümet bu konuda şimdiden bir anlaşmaya varmadıkları takdirde, radyoculuğumuz gibi Türk televizyonunu da karmakarışık bir istikbalin beklediği muhakkaktır.

Yirmibeş yık bulan radyoculuğumuz, bugünlerde bütün ümidini, Anayasaya göre çıkması gereken kanuna bağlamış, beklemektedir. Televizyona kıyasla son derece basit bir sistemle çalışan Radyo gibi bir müessesenin düzene girmesi için çalışanlar, bunun ne demek okluğunu çok iyi anlamış bulunmaktadırlar. Televizyonu getirmek için çalışanların da Türkiyede, plânsız ve temelsiz bir televizyon sistemi kurmaktan kaçınmaları ye kurulacak olan televizyon teşkilâtının radyolarımız gibi bir keşmekeşe düşmesini Önlemek için şimdiden tedbir almaları şarttır.

İdare

Spiker imtihanı

Sorulardan bunalmış bir aday, yöneticilerden birini çağırdı:

"— Sanki siz bu sorulara cevap verebilir misiniz?" dedi.

Yönetici güldü, geçti. Radyonun, birgün kendisine bu sualin sorulamıyacağı yöneticiler tarafından yönetilmesini sağlamak için böyle bir imtihan açıldığını anlatması uzun sürecekti. Belki anlatamayacaktı da...

Olay, 24 Ocak Perşembe sabahı. Dil - Tarih ve Coğrafya Fakültesinin büyük konferans salonuna geçti. Salonu dolduran üçyüz kadar spiker adayı, altı saat ter döktü. Yüzlerinden anlaşıldığına göre, hiç biri imtihanın bu kadar ciddi tutulacağını ümit etmemişti. Radyo yöneticileri, Test Araştırma Bürosu ile elele vererek, delikleri alabildiğine sıkı bir elek hazırlamışlardı. Zekâ, testini genel başarı testi, onu yabancı dil ve kompozisyon testleri takip etti. İmtihan bittiği zaman saat 14.40'ı gösteriyordu. Yöneticiler test kartlarını toplayıp Test Araştırma Bürosuna gönderdiler. Kompozisyonları değerlendirmek için de kendi aralarında üç kişilik bir kurul kurmuşlardı. Sonuçlar Pazar akşamı ilân edildi. Üçyüz kadar adaydan, mikrofon denemesi için 137 kişi kalmış, gerisi denmişti. 137 kişi, 29 Ocak Salı günü, Radyo içinden ve dışından seçilmiş uzmanlardan kurulu bir jüri önünde yeni bir elemeye tâbi tutuldu. Kazananlar iki aylık bir yetiştirme kursuna katılacaklar, asıl imtihan bu kursun sonunda yapılacaktır.

Bir hamle ve yankıları

Spikerlik ve prodüktörlüğün artık ciddi bir meslek, bağımsız bir sanat haysiyeti kazanması zamanı gelmiştir. Falan Bakanın emriyle mikrofona çıkma, filân milletvekilinin yakını olmanın verdiği imkânla program yapma devri kesin olarak kapanmıştır. Bazı radyoseverlerin bir türlü hazmedemedikleri, anlamadıkları husus budur.

Nitekim lise mezunlarının kolaylıkla atlattığı kültür testinin zorluğundan dem vurarak Mecliste tanıdık milletvekili arayan imtihanzedelerin kabul edemediği gerçek, sanat ve ehliyetin iltimasla akrabalık kuramayacağıdır. Radyonun kapıları, ellerine aldıkları metinleri değerlendirmekten, anlamaktan âciz spikerlere; 15 dakikalık ağır - aksak, ağdalı, ders havalı konuşmaları, üç plâğı ardarda dizip aralarına anons koymayı program sanan programcılara kapanmalı, içerde kalanlar ise kapının önüne konulmalıdır.

TRT kanunu çıkınca, bağımsız radyolar ehil, değeri}, kültürlü, takdirlerini isabetle kullanan tarafsız eleman ihtiyacını daha şiddetle duyacaktır. Röportaj, haber, anons, devamlılık, müzik ve dramatize program spikerliği artık ihtisas haline gelmeli ve dinleyiciler, aynı sesleri her programda dinlemekten artık kurtulmalıdırlar.

Spiker, band trafiğini idare adet bir nevi demiryolu makasçısı değildir. Spiker bir sanatçıdır, uzmandır, yorumcudur. Yaratıcı prodüktör için de aynı şeyler söylenebilir. Radyo yöneticileri bu aşikâr gerçeklere göz yummamışlar, üstelik bunca elemeden sonra iki aylık bir kursu da gerekli görmüşlerdir.

Nitekim, mikrofon denemesi acı bir sonuç verdi. Türkçeyi temiz, doğru konuşan, hemen hiç yok denecek kadar azdı. İki ayda ne spikerlik öğrenilebilir, ne prodüktör yetiştirilebilir. Ama asgari bir seviye sağlanabilir, mevcut olduğu bilinmeyen bir takım "Radyo meseleleri" hiç olmazsa hatırlatılabilir.

Bu bakımdan, Radyonun son hareketi, gerçek radyoculuğa yaklaşmak için atılması gerekli, hattâ geç bile kaimmiş bir adım sayılmalıdır.

1 Kitap okudum

Adı : Bizans Tiyatrosu.

Yazarı: Metin And.

Türü: Tarihi tiyatro incelemesi.

Baskı: Forum yayınları 6, Şark Matbaası Ankara, 304 sayfa 5 lira (İsteme adresi: P. K. 131 Ankara)

Konu: Bizans İmparatorluğu devrinde tiyatro. "Bizans Tiyatrosu!" adlı eserde bir tiyatro tarihçisi gözü ile ele alınmış. Kitap, önsözün dışında, altı bölüme ayrılmış. Bölümler, "Giriş" -tiyatroların kapanışı-, "Oyun Yaşamı" -Kilise tiyatro çatışması, hipodrom ve şenlikler, tiyatrolar, işletmeciliği ve seyirciliği, oyuncuların durumu-, "Dindışı Tiyatro" -genel bakış, pantomimus, tragedya Ve komedya, mimus-, "Dinsel Tiyatro" -genel bakış, dinsel koşuk, dramatik din dersleri, Kıbrıs Passion Körpesi, Oyuncuların masalı-, Yazılı Tiyatro", "Bizans ve Türk Tiyatroları" ana ve arabaşlıklarını taşıyor.

Beğendiğim: Metin Andın, Türkiyede 100 okuyucu bile bulacağından şüpheli olduğum konular üzerinde ısrarla durmasını beğeniyorum. Yasar ve araştırıcı olarak Metin And.. gerçekten eşi az bulunur bir insan. Yılmıyor, bıkmıyor, didiniyor, okuyor, yazıyor ve orta oyunundan Karagöze, baleden modern tiyatroya, çeşitli konulara değiniyor. Bütün bunlar saygıyla anılması gereken bir çabanın ürünleri.

Beğenmediğim: Ne var ki, Metin And Türkiyede en azından yüz yıl sonra üzerine eğilinmesi gereken veya gerekecek olan bir takım konuların, üzerine eğiliyor. Ben ki, oldukça süratli ve çeşit farkı gözetmeyen bir okuyucuyumdur. Öyleyken bile, sütunumun başlığına rağmen, "Bizans Tiyatrosu"nu sonuna kadar okuyamadım. Önsözü okuyup, sayfalan şöyle bir karıştırmak, resimlere bakmakla yetindim. Zira "Bizans Tiyatrosu" ile uğraşmak bizim memleketimizde kel başa şimşir tarak gibilerden bir iş.

Sonuç: Konuyla ilgisi olanlar, dili temiz, ciddiyeti müsellem bir yasar olan Metin Andın bu kitabını okuyabilirler.

İlhami SOYSAL

AKiSÇiLER SİZİN İÇİN GÖRDÜLER, DİNLEDİLER, SEÇTİLER

Kitaplar

Silâhlara Veda: Ölümü de yaşayışı kadar ilginç olan ünlü romancı Ernest Hemingway'ın eserleri arasında en çok beğenileni "Silâhlara Veda" dır. Dev yazar Hemingway, bu eserinde, Birinci Dünya Savaşında İtalya cephesinde savaşmış olan amerikalı bir subayın serüvenini anlatmaktadır. Savaş sahneleri, hastahanede yaralıların konuşmaları ve savaş sonrası başlanan yeni hayat, mücadeleci bir yazarın kalemiyle çizilmiştir. Eseri türkçeye çeviren Ender Güroldur. Temiz bir dil ve iyi bir baskı. "Silâhlara Veda", varlık Yayınlarmın 943. kitabıdır. İsteme adresi: Varlık Yayınevi, Ankara caddesi, İstanbul.

Felsefe Tarihi: Prof. Macit Gökberkin geniş bir bilgi ve büyük bir emekle hazırladığı bu eser, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınlarının 927. kitabı olarak yayımlanmıştır. Macit Gökberk bu eserinde "İlkçağ Felsefesi"ni, "Rönesans Felsefesi"ni, "17. Yüzyıl Felsefesi"ni, "18. Yüzyıl Aydınlanma Felsefesi"ni, "Kant ve Alman İdealizmi"ni iyi bir dil ve bilim eserlerinde az görülen bir sürükleyicilikle vermiştir. Eserin büyük bir değer taşıdığı ve felsefeden nasiplenmek isteyen herkesin severek, rahatlıkla okuyabileceği kesin likle söylenebilir. İsteme adresi: Elif Kitabevi, Beyazıt - İstanbul.

Dil Devriminin 30 Yılı: Türk Dil Kurumu Yayınlarının 198. ve Dil Konuları Dizisinin 2. kitabı. Mehmet Ali Ağakay, Ömer Asım Aksoy, M. Sunullah Arısoy, Agop Dilaçar, M. Şakir Ülkütaşır hazırlamıştır. Kitabın kapağı Hüseyin Mumcu tarafından yapılmıştır. Türk dilinin 30 yıllık serüvenini kısaca öğrenmek isteyenle* re salık verilir.

Sizinle Beraberim: Şair ve hikayeci Sabri Soran, 1944 - 62 yılları arasında yazdığı şiirlerinden bir kısmım "Sizinle Beraberim" adlı kitapta toplamış. Kapak düzenini Kemal İncesu* lunun yaptığı temiz ve titiz baskılı kitapta Sabri Soranın 34 şiiri var. Daha çok 940 şiirini sürdüren Soranın "Lumumba III" şiiri şöyle bitiyor: "İşte seni bunun için öldürdüler - Ama düşünmediler ki - Sen ölünce - Daha çok yaşayacaksın - Ve daha güçlü - Binlerce Lumumba ile beraber". (İsteme adresi: Meşrutiyet Caddesi No. 4/3 - Beyoğlu - İstanbul)

Sinema

Montekarloda bir gece: Alman ve Fransız filmciliğinin birlikte meydana getirdikleri bir kurdelâ. Başrolda Fransız sinemasının, yumruklarıyla vuruşan, dudaklarıyla sevişen kırıcı Eddie Costantine'i. Eddia, bu defa, her limanda bir sevgilisi bulunan, ele avuca sığmaz bir kaptan rolünde. Dorando prensliğinde genç ve güzel, biraz hoppa bir prenses, entrikacı bir Başbakan ve katı alman esprisi... Film Montekarloda, çevrilmiş. Fotoğraflar son derece güzel. Üstelik Eddie almanca şarkı söylüyor. Vakti bol olanlara tavsiye edilir.

Üç Silâhşörler: Eski hikâyeyi bu defa fransızlar ele almışlar. Başrollerde Fransız sinemasının yeni jönü Gerrad Barry ve dilber Mylen Demongeot var. Birinci kısmı "Kraliçenin Gerdanlığı" adı altında gösterilen seri filmin bu, ikinci ve son faslı. Meşhur D'Ariagnan'ı hatırlatmaktan başka hiç bir özelliği bulunmayan Gerrad Barry iyi kılıç kullanıyor. A. Dumas'ın bu ölmez eseri bir kere daha seyredilebilir.

Asiler Ülkesi: Meşhur "Wonderfull Country" adlı eser sinemaya başarıyla uygulanmış. Hele başrolde Robert Mitchum olunca, söylenecek söz kalmıyor. Julie London da başarılı. Güney Amerikanın kanı kaynayan insanları... Silâh sesleri duymak, guzel renkli fotoğraflar görmek istiyorsanız "Asiler Ülkesi"ni kaçırmayın.

Kurullar

İşbirliğine doğru

Pembe blûzlu sarışın kadın bir süre sustu ve alçacık masanın etrafındaki dinleyicilerini ayrı ayrı süzdükten sonra, kelimelerin üzerine basarak konuşmasına devam etti:

"— Sosyal konularda atılan adımlaf, hiçbir zaman geri alınamazlar. Bugün bizim attığımız adım, geç atılmış bir adımdır. Çünkü aynı şey İngilterede yüzkırk yıl önce yapılmaş, komşumuz Yunanistanda ise altmış küsur yıl önce denenmiş, başarı ile sonuçlanmıştır. Gönüllü derneklerin daha olumlu şekilde çalışabilmeleri için işbirliğine gitmeleri, Koordinasyon Kurulları tarafından bu işbirliğine doğru yöneltilmeleri şarttır."

Olay. geçen haftanın sonunda, Pazar günü Sanatseverler lokalinde geçti. Ankara Sosyal Hizmetler Koordinasyon Kurulu o gün, Ankaranın türk stilinde döşenmiş bu şirin lokalinde bir basın toplantısı tertiplemişti ve türk basınına, Gönüllü derneklerin çok daha olumlu şekilde çalışmasını sağlıyacak olan Koordinasyon Kurulları hakkında bilgi veriyordu. Toplantıyı, Kurul Başkanı Kazım Eke açtı ve toplantının maksadını kısaca anlattıktan sonra, sözü, Genel Sekreter Resan Taşçıoğluna bıraktı.

Türkiyede 17 bine yakın dernek vardır. Bunların 2 bin 700 tanesi Ankaradadır. Sosyal Hizmetler Enstitüsü bunları Sosyal Refah Dernekleri, Öğrenci Dernek ve Federasyonları, Kültür Demekleri ve değişik amaçlı dernekler olmak üzere dörde ayırmıştır. Ankarada bulunan 2 bin 700 dernekten 41 tanesi sosyal hizmetlerle ilgilidir. Koordinasyon Kurullarının amaca, dernekler arasında işbirliği kurarak, çabaların daha olumlu bir sonuca varmasını sağlamak ve çalışmaların, yönsüzlük yüzünden ziyan olup gitmesini önlemektir. Bütün ileri memleketlerde mevcut olan bu kurullar, memleketimizde 1959 yılında, Sosyal Hizmetler Enstitüsünün rehberliği ile kurulmuştur. Halen İstanbul, İzmir ve Ankarada mevcuttur ve diğer illerde de kurulacaktır. Böylece, birkaç ilde tam işler hale geldikten sonra iller arasında da işbirliğine gidilecek ve bir konfederasyon teşekkül edecektir.

fakat tamamiyle hür derneklerle işbirliği yaparak, sadece bir irtibat görevini yerine getireceği hususu oldu. İşbirliği, derneklerin hürriyetine katiyen zarar vermiyecek, onları hiçbir şekilde bağlamıyacak, onlara direktif vermeyecektir. Sadece, onlara yardımcı olacak, amaçlarına varmaları için birbirlerinden haberdar olup ayarlamalar yapmalarını sağlıyacaktır. Böylece belli bir konu üzerinde ve belli bir bölgede müşterek programlar tertip edilecek, Gönüllü derneklerin çalışmalarındaki tekrarlar veya lüzumsuz çabalar önlenecek, devlet müesseseleriyle bu dernekler arasında irtibat kurulacak, derneklerin toplum kalkınmasında önemli rol oynaması mümkün hale getirilmiş olacaktır.

Sosyal Hizmetlerin basın toplantısı

Faydalı hizmetlerin bilânçosu

Kurulların amacı

Ankara Sosyal Hizmetler Koordinasyon Kurulu, Ankaradaki sosyal hizmetlerle ilgili 41 derneğe birer mektupla başvurmuştur. Bunlar mektuplara cevap verdikleri anda derhal Koordinasyon Kurulunun üyesi olacak ve çalışmalara katılacaklardır. Davetiyelerle beraber birer de soru fişi gönderilmiştir. Derneğin tiye adedi, yaptığı ve yapacağı işler, uğradığı güçlükler vesaire bu fişlerde belirtilecektir. Koordinasyon Kurulu böylece, Gönüllü dernekler hakkında geniş bir bilgi dosyasına sahip olacak, çalışma programını gerçekleştirebilecektir.

Resan Taşçıoğlunun özellikle üzerinde durduğu husus, Koordinasyon Kurullarının kendi başlarına bir icra organı olmadığı, bu kurula bağlı,

Çalışma programı

Ankara Sosyal Hizmetler koordinasyonu Kurulu, ilk iş olarak, bir Gönüllü Bürosu açacaktır. Günün veya haftanın birkaç saatini herhangi bir işte gönüllü çalışarak geçirmek istiyen bir kimse, bu büroya başvuracak, yapmak isteği işi bildirecek ve büro kendisine, en çok faydalı olabileceği derneği gösterip, gerekli irtibatın sağlanmasına çalışacaktır. Kurul, Ankaradaki Gönüllü derneklerin faaliyetim halka tanıtmak, bu yoldaki çalışmaları kolaylaştırmak ve halka sevdirmek için bir "el kitabı" yayınlamak üzeredir. Kalkınma Plânı tatbik edilirken Devletin, Gönüllü derneklere çok ihtiyacı olacaktır. Devlet ve dernekler arasındaki irtibatı da Koordinasyon Kurulları sağlıyacaktır.

TİYATRO

Ankara

Semiha Berksoy Jübilesi

Devlet Tiyatrosu 5 Şubat Salı akgamı -Büyük Tiyatroda-, çok yerinde bir hareketle, soylu bir sanatçısının, Semiha Berksoyun 30. sanat yılını kutlıyacak.

Bu, aslında, Opera ve Tiyatro bölümünün kendi jübilesi demektir. Hole Opera bölümünün... Çünkü, 1941 de, o zamanlar başkentin tek sahnesi olan Halkevinde verilen ilk "Tosca" temsilinde bulunmuş olanlar, Türk Operasının doğumu ile Semiha Berksoy adının, tarihi bağlarla nasıl birleştiğini çok iyi bilirler. Bu jübile herhangi bir jübile değil, yurdumuzda türk diliyle temsil ve icra edilen ilk operayı bize dinletmiş olan ilk kadın opera sanatçımızın jübilesidir.

Otuz yılın hikâyesi

Semiha Berksoy İstanbulda, Çengelköyde doğdu. Babası, Merkez Bankası veznedarlarından Ziya Cenap Berksoy -fiziyoloji bilgini Ord. Prof. Dr. Kemal Cenap Berksoyun kardeşi-, annesi ressam ve müzisyen Fatma Saime hanımdır.

Semiha Berksoy daha kız lisesine giderken İstanbul Konservatuvarına girdi, Nimet Vahit hanımın talebesi oldu, İlk konserini de 1929 da bu Konservatuvarda verdi. 1930 da Güzel Sanatlar Akademisine de girdi, Namık İsmail atölyesinde resme çalıştı. Bu çalışmalar sonucudur ki 1957 de tabloları 22. Devlet Resim Sergisine alındı, sergilendiği Almanyada da geniş ilgi çekti.

Semiha Berksoy
Sahnede 30. Yıl

"Sevgilime göz kulak ol"
Emanete hıyanet

Oyun: "Sevgilime Göz Kulak Ol ("Occupe-toi d'Amelie").
Yazan: Georges Feydeau.
Çeviren: Nisa Serezli.
Sahneye Koyan:Haldun Dormen.
Tiyatro: Dormen Tiyatrosu.
Dekor: Duygu Sağıroğlu.
Kostümler: E. Keskin - L. Belkıs.

Konu: Feydeau'nun oyunlarını özetlemek güç... Ünlü eleştirmeci Francisque Sarcey bile bundan vazgeçmiş... Zaten Feydeau'nun komedilerinde konunun pek önemi yok, seyirciye tatlı heyecanlar geçirten beklenmedik durumların, karşılaşmaların ve sahneden havai fişekleri gibi yükselen sonra bir kahkaha yağmuru halinde bütün salona dökülen, nüktelerin önemi var. Gene de, bir acundan olsun kısaca açıklıyalım: Genç sevgilisiyle tutkunu Prens arasında ne yapacağım -İşi nasıl "idare edeceğini" bilemezken, bir eğlence akşamının sabahı, sarhoşlukla, sevgilisinin en yakın arkadaşının koynuna girivermiş olduğunu dehşetle farkeden, sonra bu masum sarhoşluktan onunla -şaka niyetine, sahiden- evlendirilmekle ayılan güzel bir Paris yosmasının başına gelenler...

Oyniyanlar: Ayfer Fetay (Amelle), Altan Erbulak (Adonis). İzzet Günay (Etienne), Turgut Boralı (Pochct), Lâle Belkis (Irene), Haldun Dormen (Marcel, Irene'in âşıkı), Metin Serezli (Prens Ikola, Ameile'nin tutkunu) Erol Keskin (General Kochadieff, Trensin yaveri) ves.

Beğendiğim:Haldun Dormenin çok canlı, hareketli, ama aşırılığa ve karikatüre düşmiyen itinalı sahne düzeni. Feydeau'nun zarif, kıvrak fırçasıyla ustaca tasvir ettiği XX. yüzyıl başı Parisini rengi, havası ve bellibaşlı özellikleriyle veren Duygu Sağıroğlunun güzel dekorları; E. Keskinle L. Belkısin zevkli kostümleri. Vodvil üstadının akıcı, pırıl pırıl diyalo-unu başarıyla aktarmış olan Nisa Serezlinin çevirisi. Ayfer Ferayın, sürükleyiciliği içinde Amelie'ye, tabii, rahat ve tatlı bir oyunla verdiği şipşirin yüz. Babası Pochet'de Turgut Boralının, bu oldukça geniş mezhepli eski candarma çavuşuna, kardeşi ve uşağı Adonis'te de Altan Erbulakın o alık ve şımarık oğlana, çok sevimli oyunlarıyla kazandırdıkları inandırıcı -bir hayli de güldürücü- yüzler. Prensin yaveri General Kochadieff"te Erol Keskinin, Nikâh Memurunda Erol Günaydının renkli ve değişik kompozisyonları.

Beğenmediğim: Metin Senedinin, ne şivesi olduğu pek anlaşılamıyan -yer yer arnavuda kayan-bir taklit içinde düştüğü hallere gülünecek kadar inandırıcı bir önem kazanamıyan Prens İkola'sı. Lale Belkisın "kibarlık", "zariflik" endişesiyle "kadınlık", daha doğrusu "dişilik" tarafını ihmal ettiği Irene. Haldun Dormenin "La belle époque" çapkın tipinin "sıcaklığından" yoksun Marcel'i.

Sonuç: Seyirciyi ikibuçuk saat tatlı tatlı güldüren, neşelendiren -ve dinlendiren- güzel bir oyun.

●

Oyun: "Aklın Oyunu" ("Mısl"), (Oyun, 6 tablo).
Yazan: Leonid Andilev.
Çevirenler: Onat Katlar . Hüseyin Baş.
Sahneye Koyan: Coşkun Tunçtan.
Tiyatro: Küçük Sahne (Gülriz Sürûri - Engin Cezzar topluluğa).
Dekor: Teoman Orberk.
Kostüm: ,Melda Kaptana (Gülriz Sürûrinin kostümleri).
Konu: Vaktiyle evlenmek istediği -belki hâlâ sevdiği- Tatlananın kocası Savelovu -işi deliliğe vurarak- öldüren Dr.Kerjentzevin, cevabını ne kendisinin, ne de kendisini müşahede altına alan asabiyecilerin verebildikleri şu soru etrafında gelişen kafa dramı: "Gerçekten ben deli miyim, yoksa deli rolü oynıyan bir kaatil mi?".
Oyniyanlar: Mehmet Akın (Aleksey Savelov), Gülriz Sürûri (Tatiana Savelov), Engin Cezzar (Anton Kerjentzev), Ali Talaz (Dr. Semenov), Mine Cezzar (Maşa) ves.
Beğendiğim: Coşkun Tunçtanın ölçülü, entellektüel "rus" havasını veren -Dostoievskiyi, Çekhovu hatırlatan- ifadeli sahne düzeni, Teoman Orberkin sadeliği içinde yerli rengi yansıtan dekoru. Mehmet Akının Savelovda canlandırdığı hoyrat, gururlu, fikir ve edebiyat adamı tipi. Gülriz Sürûrinin -her zamanki büyük intibak gücüyle- Tatiana'ya kazandırdığı sıcak ve tesirli yüz, Engin Cezzarın Kerjentzev rolünde doğru bir yorum, kuvvetli bir İçyaşama, ölçülü bir gelişme içinde yaşattığı bu kafa dramına kazandırdığı beşeri gerçeklik. Ali Yalazın Dr. Semenov'daki sade ve güzel kompozisyonu. Mine Cezzarın Maşa'da en buhranlı sahnelere -ve seyirciye- tatlı bir huzur veren yumuşak oyana.
Beğenmediğim: Cinayet sahnesinde, Kerjentzevin yanıbaşında olanların, Savelovun o kağıt ağırlığıyla kafasına vurula vurula öleceğini, ölmesi gerektiğini biliyorlar, bunu bekliyorlarmış gibi, en küçük bir reaksiyon göstermemeleri, faydasız da olsa, en küçük bir müdahale teşebbüsünde bile bulunmamaları...
Sonuç: Rus sembolizminin bu tipik, Pirandello'dan ha yana da hayli "aşılmış" oyunu, Engin Cezzarın üstün yaratışı sayesinde bu mevsimin en başarılı temsillerinden biri olmuştur.

Lûtfi AY

"Aklın oyunu"
Keskin sirke küpüme zarar.

1932 de Muhsin Ertuğrulun, eski Darülbedayide, açtığı Tiyatro Okulunu bitirdi, bir burs kazanarak Almanyaya şan tahsiline gitti. 1939 da Berlin Devlet Yüksek Müzik Akademisinin opera bölümünden solist olarak mezun oldu.

Profesyonel sanatçı olarak sahnede ilk defa, 1930 da, Darülbedayide oynanan "Karanlığın Kudreti" piyesinde "Pedor Vasilyeviç" şarkısını söyledi. Aynı tiyatroda 1981 de oynanan "Yalova Türküsü" müzikali" nin başrolünü oynadı, 1933 de Süreyya Operetine angaje edildi, "Çardaş", "Şen Dul", "Maskot" operetlerinin başrollerini temsil ve icra etti. 1984 de Şehir Tiyatrosunun operet temsillerine katıldı. "Lüküs Hayat" da, "Delidolu" da, "Saz - Caz"da Hazım, Vasfi Rıza, Muammer Karaca ile en önemli rolleri oynadı.

Semiha Berksoy, daha o zamanlar, müziksiz oyunlarda, dramlarda da büyük bir kaabiliyeti olduğunu gösterdi.

Berlinde tahsilde iken Berlin Akademi Operasında R. Strauss'ın "Ariadne auf Naxos"unda Ariadno" yi oynadı ve söyledi. Almanyada kalması için cazip teklifler yapıldığı halde yurda döndü, Prof. Carl Ebert' in başında bulunduğu Ankara Devlet Konservatuvarı Tatbikat Sahnesi çalışmalarına katıldı.

Muhtelif tarihlerde Berlinde, Viyanada şan konserleri vermiş olan Berksoy, Devlet Operası kurulduktan sonra, opera sahnesinde, "Cavalleria Rusticana" (Santuzza), "Tiefland" '(Martha), "Fidelio" (Leonore), "Hansel ile Gretel" (Büyücü kadın) operalarının en önemli partilerini söyledi.

Büyük sahne kaabiliyeti Semiha Berksoyu, Devlet Tiyatrosunda da, dram ve komedi temsillerinin en başarılı kompozisyon sanatçısı haline getirdi.

Görüldüğü gibi Semiha Berksoyun 30 yıllık sahne hayatı, müzisyen, solist, opera şarkıcısı, kompozisyon aktrisi ve ressam, olarak bir değil, birçok sanatkârı meşhur edebilecek zengin yaratışlar, gerçek başarılarla doludur.

Bugün hâlâ rahmetli Reşat Nuri Güntekinin "Çalıkuşu"nda, Hatice Kadın ve Binnaz Hanım gibi iki önemli kompozisyon rolünde çizdiği pitoresk tipler, Üçüncü Tiyatroda, her akşam Ankara seyircisinin candan takdirlerile karşılanmaktadır.

Onun için bu 30. sanat yıldönümü vesilesiyle yapılan Jübile, yetiştiği ve kurulduğu gündenberi hizmetinde bulunduğu Devlet Tiyatrosunun, bu üstün kaabiliyetli, cevherli Türk kızına gösterdiği güzel bir kadirbilirlik eseri sayılmalıdır.

J A L E C A N D A N

OKUYUCULARIYLA KONUŞUYOR

İtiraf etmeliyiz ki kadın, toplum içinde erkeğe eşit değil, erkekten ayrı, ikinci plânda bir yarlık olarak, ele alınmaktadır. Özellikle bizim gibi, "geri kalmış" sıfatını kabullenmek zorunda kalmış toplumlarda evdeki kadın, içinden gelen kıymetli, dürtüler de yoksa, böyle kalmaya mahkûmdur.

Bugün özellikle büyük şehirlerimizde kadın, evinin yanında, serbest zamanını değerlendirme olanaklarını bulabilmektedir. Sayıları hergün artan dernekler, kurumlar, kadınlarımızı, "kabul günü" denilen toplantılardan ayırmış, daha olumlu toplantılara çekmiştir. Fakat bu çalışmalar, birkaç istisnası ile, kadının eve en çok lâzım olduğu saatlere rastlamaktadır. Bunun nedenini, bu derneklerin kuruluşuna, meslek sahi--i, çalışan kadınlarımızın önayak olmasında aramak gerekir. Fakat bence bu toplantılar akşam 4'te, 5'te, çocukların okuldan eve döndükleri saatlerde değil, daha erken saatlerde Olmalı, kadının sosyal faaliyetleri evin düzenini bozmamalıdır.

Bundan başka, gözlemlerim bana, derneklerin çok yararlı saydığım işlerinin çoğunun zaten "sahipli işler" olduğunu, kadınlarımızı biraraya getiren ana dâvalara el atılmadığını gösterdi. Örneğin, sokaklarda binlerce aç ve sefil çocuk varken, bakım evindeki, şanslı,sayabileceğimiz birkaç çocuğa biraz daha iyi olanaklar sağlamak yararlı, fakat yetersiz değil midir? Dernek çalışmalarını görüp de kıvanç duymamak, şüphesiz eksikliktir. Fakat. insan gücünün burada da yeteri kadar değerlendirilmediğini görmemek de imkânsızdır!..

Kadınlarımızı, toplumun ve kadının ana dâvalarına da eğilmeye çağırmayı borç biliyoruz.

Melahat Otkun - Ankara

Temas ettiğiniz üç noktayı da gayet haklı, buluyorum. Kadın her yerde. özellikle geri kalmış memleketlerde ilerlemek için üstün bir çaba göstermek, mücadele etmek zorundadır. Bu mücadele evde başlar, okulda, çalışma hayatında, toplumun her basamağında kendisini gösterir. Ama herşey, kadınların bu savaşı kazanacağını gösteriyor. Gönüllü işlerin, ev intizamını aksatmıyacak şekilde ayarlanması şarttır tabii. Siz saatlerden şikâyetçisiniz. Ben buna, derneklerde lâklâkıyatla fazla vakit kaybedildiği düşüncesini de eklemek isterim. Bu, belki de "kabul günleri" ne duyulan hasretin sonucudur. Fa" kat iş için toplandığımız zaman, yalnızca "iş"ten konuşmaya alışmalıyız. Bunun için derneklerin herşeyden önce "oturum usûlü" ile ilgili çalşmalar yapması gerekir.

Temas ettiğiniz üçüncü nokta, bence toplumun davasıdır. Ana davaları kaybedip, dağılıyoruz. Küçük çabalar hiçbir zaman küçümsenemez. Fakat, dediğiniz gibi, bunlar büyük dâvalara yardımcı olabilecek şekilde ayarlanmalıdır. Gönüllü teşekküller, büyük devlet teşekküllerine yardımcı olarak iş görmeye başlarlarsa, kendilerine bir "yol" gösterilecek olursa, bence başarı daha tatmin edici bir vasıf kazanacaktır. Ana dâvalar önce tespit edilmelidir. Dernekler, bunları çözümlemede devlete ışık tutmalıdırlar. Devlet ise, bu konulara el attığındı, dernekleri yardıma cağırmalıdır. Yeni kurulan "Koordinasyon Kurulları"nın bu konuda faydalı olacağını sanıyorum. Buna alt bir yazıyı bu hafta AKİS sütunlarında bulacaksınız.

•

Son zamanlarda başkentteki sinemalar tahammül edilmez bir hal aldılar. Belediye yasaklarının hemen hiçbirine saygı gösterilmiyor. Sinema salonlarında sigara içmeler, bağırıp çağırmalar, boş şişeleri havada sallamalar gırla gidiyor. Hele film ortasında, müstehcen sözler ve sesli hareketlerle seyircinin huzurunu bozanlar gün geçtikçe artıyor. Bu hareketler tepki görmüyor, hattâ bazı hareketler nükte kabul ediliyor.

13 Ocak gecesi, yetişme çağındaki kızımı alarak Ankara Sinemasına, suareye gittim. Bir takım seyircilerin film boyunca çıkardıkları sesler, yüksek sesle yaptıkları çirkin şakalar yüzünden sinema kızıma da, bana da azap oldu. Sinemadan çıkınca, Müdür olduğunu söyliyen bir zata müracaat ettim. Bu zat, cevap olarak:

"— Ne yapayım, o da halk, siz de halk" demekle yetindi.

Yani, "o da para veriyor, siz de" demek istedi! Peki, tiz söyleyin, bu durumda nereye başvuralım? Tek eğlencemiz sinema. Ondan da mı vaz geçelim ?

Mustafa Anter-Ankara

Öyle zannediyorum ki, Belediye talimatnamesine göre, sinemalarda her salonda bir. polis bulundurmak mecburiyeti vardır. Herhangi bir durumda, filmi yadda bırakıp, derhal sinema sorumlularına ve bu vasıta ile salondaki polise başvurmak gerekir. Eğer sinema sorumluları yakardaki cevabı verirlerse, o zaman, derhal bunları şikâyet etmek yerinde bir hareket olur. Çünkü müdüriyet, sinemada intizamı sağlamakla mükelleftir. Her vatandaş sizin kadar hassasiyet gösterse, toplumumuzda birçok aksaklıklar düzelir. Nemelazımcı olmamak, kanun ve kaidelerin tatbik edilmesine yardımcı olmak vazifemizdir.

Kocamın ailesi fertlerinde müşterek bir huy var: Mütemadiyen kendilerinden bahsedip, birbirlerini övmek... Önceleri bundan sıkılıyordum, şimdiyse sirleniyorum. Hele gögörümcem, "hârika çocuk" sandığı Oflunu hiç ağzından düşürmüyor. üstelik onu, çok zaman evimde oturan yeğenimle kıyaslıyor gibi geliyor bana. Şimdiye kadar mesele çıkarmadım ama, sabrım kalmadı artık. Yoksa bu bir hastalık mıdır?

S. S. - İstanbul

Bu, hastalık olmasa da, çok insanda bulunan bir huydur, sevgili okuyucum. Bazı kimseler çocuklarından bahsetmeden duramazlar. Bu bazan, karikatürümüzdeki gibi sevimli bir hal alır; bazan da, bahsettiğiniz gibi, sevimsiz olur. Bunun bir zayıflık olduğunu bildiğiniz halde, ne diye sinirleniyorsunuz? Neden, böyle bir daram karşısında konuyu değiştirip, sükûnetle, ona hatasını bildirmiyorsunuz? Bugüne kadar çok müsamahalı davranmışsınız, şimdiyse aşırı tepki göstermek eğilimindesiniz. Bence, ikisinin ortasını bulmalısınız.

— Bu, üç yaşındaki kızımın resmi... Güzel, değil mi ?

Boşuna zahmet

D. P. yi yıkan başlıca kuvvetlerden biri de, bu talihsiz partinin ileri gelenleri ve devrin yöneticileri hakkında kulaktan kulağa dolaşan fısıltılar olmuştur. 27 Mayısı hazırlayan sebepler arasında yolsuzlukları, nüfuzu kötüye kullanma ve yakışıksız, gayrimeşru aşk hikâyelerinin, sorumsuz davranışların büyük bir yeri olduğunu söylemek mübalâğa sayılmamalıdır. Bunlar, özellikle büyük şehirlerde, büyük halk kitlelerini isyana götürmüş, gönlünü bu siyasi partiye kaptırmış olanları bile zamanla, ondan uzaklaştırmıştır. Bu bir gerçektir. Söylentiler, bir devrin kapanışında rol oynamıştır, işte, bugün hâlâ D. P. nin mirasından medet uman politikacılar ve bunların yanında, çıkarcı devrin tadını bir türlü unutamıyanları bu greçeği hesaba katarak, bugünün iktidarını, özellikle C. H. P. ye, memleketin sağlam kuvvetlerini, Plânı, programı, kısaca, umut bağladığımız ne varsa onu, dedikodu yağmuruna tutup eritmek, yok etmek hayalini kuruyorlar. Gün geçmiyor ki yeni, inanılmaz bir dedikodu piyasaya çıkmasın. Dedikodu senaryosunu hazırlıyanlar, bunu sistemli bir şekilde, yılmadan yapmaktadırlar. Zaten ellerinden başka bir şey de gelmez. Çünkü, tuttukları siyasi zümrenin iktidara geçmeği için kullanacakları başka hiçbir materyelleri yoktur. Ancak, yanıldıkları bir nokta var: Gerçeğe dayanmıyan fısıltılar, dedikodu ve yalanlar, geri tepen silâhlar gibidir. Yalan kokan haberler çabucak söner. Bunlara yenileri eklendikçe de, söyleyenlere artık kimse inanmaz olur. Evet, doğrudur; D. P. iktidarı, talebelere attığı kurşun ve fısıltı yağmuru altında can vermiştir. Ama bu fısıltılar da tıpkı o kurşunlar gibi bir gerçektir. O devirde bile, o halka içinde, bu siyasi partinin sorumluluğunu taşıyan bazı kimseler, bu fısıltıların tamamiyle haricinde kalabilmişlerdir. Herkes onların politik tutumlarını tenkit etmiş, fakat kimse namuslarına aile hayatlarına dil uzatmamıştır. En yalan politika arkadaşlarının çirkin davranışları bile bu konuda onları lekeliyememiştir.

Yalana dayanan söylentilerden, "eğlenceli meşhur fısıltılar"dan medet ummak, boşuna zahmet demektir.

Jale Candan

Toto

"Bul karayı, al parayı"

O gün Fatma hanımın, Hukuk öğrencisi torunu ile tartışması sert oldu. Büyükanne ve torun, her hafta başka bir teknikle kolon doldururlar, gene de benzeri neticeler alırlardı. Fal, ihtimali hesap ve spor bilgisiyle yarış halindeydi ama, tartışma bundan çıkmamıştı. Anlaşmazlığın sebebi, 20. hafta 9 hilâle, 21. hafta ise baştan üç sıraya ikramiye dağıtılmış olması idi.

Talimatnameyi belki seksen defa okuyan Hukuk öğrencisi, isin aslına akıl erdirememiş ve büyükannesini ikna edememişti. Büyükanne:

"—Aa, tövbeler olsun, bir daha oynamam!" dedi.

Bu kararda yetmişlik Fatma hanım yalnız değildir. Binlerce vatandaş, ellerine bir daha Toto kâğıdı almaya tövbe etmişlerdir. 20. hafta ile 21. hafta arasındaki 600 bin liralık gelir azalması bunun delilidir. Toto, "Bul karayı al parayı" oyunu havası içinde gelişecek bir müessese değildir.

Kolonlara para yatıran vatandaş, maçların sonunda, şartlar ne getirirse getirsin, kendi durumunun ne olacağını peşinen bilmek istemektedir. Genel Müdürün, "Benden öncekiler yanlış yapmışlar, ben doğrusunu yaptım" demesi kimsenin yüreğini soğutmamıştır.

Bayi — İştirakçi münasebetleri Sakattır. Çeşitli sürtüşmelere, hak kaybına yol açabilecek durumdadır. Bayi, iştirakçiye karşı sorumluluk da duymamaktadır. Parayı ve kuponları toplamakta, sonra da yüzdesini alıp keyfine bakmaktadır. İştirakçinin kendini emniyette saymaması için sebepler az değildir.

Seneden seneye başka başka tatbik görmüş bir 22. madde vardır. Bu tutum, zarara uğratıldığına inanan vatandaşın tepkisini davet etmektedir.

Tarafların haklarını ve menfaatlerini düzene bağlayan vesikalar, adına ne denirse denilsin, karşılıklı bir anlaşmadır. Bunun şartları hiç bir tefsire yer vermeyecek kadar açık olmalı ve Fatma hanımların da torunlarının da anlıyacağı dil ve teknik içinde kaleme alınmış bulunmalıdır.

Bir hamlede 600 bin liraya varan eksilişi sorumlular bir alarm saymalı ve kolları sıvamalıdırlar.

Kayak Sporumuz

Vildan Aşir SAVAŞIR

Aşk olmayınca meşk olmaz deriz ya, bu söz, öğrenilmesi ve başarılması güç bütün işler için olduğu gibi spor için de doğrudur. İşine aşka varan bir sevgiyle bağlanmamış sporcunun, spor öğretmeninin ve idanecisinin parlak neticelere ulaştığını kimse görmemişse, sebebi budur.

Sporu boş zamanları değerlendirmenin yolu, frenklerin fizik egzersizler dedikleri çalışmalar, eğlendirici açık hava faaliyetleri ve idmanlar mânasına almıyorsanız, bu iş kolay ve rahat bir iş değildir. Meşakkatlidir, eğlendirici olmaktan uzaktır. Kol gezen tehlikesi de caba. Bu açıdan bakıp da sporu insanın içgüdülerine aykırı bulanlar bile vardır.

Hatıralarınızı yoklayın; sporcu, spor öğretmeni veya idarecisi diye başarılı isim olarak kimi tanıyorsanız muvaffakiyetinin temelinde, dervişi çileye katlandıran aşkı ve imanı bulacaksınız. Bu olmadan sporun istediği disipline, çalışmaya, alışılmış zevklerden mahrumiyete ve mücadeleye dayanmaya imkân yoktur. Başarı, imanlılarındır. Bunun en tipik örneklerine kayak sporumuzda rastlar».

Birinci Dünya Harbi Sıralarında ordumuzun yaptığı vazife icabı talimler bir yana, bizde modern kayak sporunun ilk adımları İstanbul Valisi rahmetli M. Üstündağın günlerine rastlar. Bu adımlar, o devirde ziyadesiyle meşhur olmuş Taksim Dağcılık Kulübü ile başlamıştır. Sonra bir avuç hevesli, işi sosyete özentisi olmaktan çıkartıp, bir müsabaka sporu haline getirmek için Türkiye idman Cemiyetleri ittifakı çalışmalarına katılmışlar, 1936 Olimpiyatlarına katılmışlar, tenkide, hattâ tezyife uğramışlardır. Türk Spor kurumu idarecileri devletten biraz daha himaye görmüşler, resmi makamlar daha anlayışlı davranmışlar, halk biraz daha alâka göstermiştir. İş de Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğüne o kıvamı içinde intikal etmiştir. Bugün bu alanda elle tutulur ne varsa bu bünye içinde meydana gelmiştir.

Kayak sporunun otuz yıla varan tarihi içinde bir takım telinler parlamıştır. Bunlar as olmuşlar, lider olmuşlar, tertipleyici, idare edici olmuşlar, derken sessizce "sahi şimdi neredeler?" arasına karışı vermişlerdir. Yalnız bir adam vardır ki, hiç bir zaman sahadan ayrılmamış, bayrağı elinden bırakmamıştır. Müsabık olarak da, kayak öğrencisi olarak da, öğretmen ve idareci olarak da bayrağı daima daha ileri götürmenin savaşı içinde ve basında bulunmuştur. Bu savaşçı, Asım Kurttur.

Kışta kıyamette, "Sıcacık evini bırak da gel, seni dağa götüreyim. Kayağı denersin, düşer kalkar, bir yerini incitirsin. Tipi bastırır, sığınacak yer ararsın!" daveti, insanları dağbaşında toplamağa yetecek kadar çekici sayılamaz. Kaldı ki, kayağın ilk denemeleri da ayrıca cesaret verici değildir... Hele hava rüzgârlı ve soğuksa... Asım Kurt bu daveti tesirli kılmasını bilmekle kalmamış, topladığı insanlara bir şeyler öğretmesini, onlara yüreğindeki imandan, ateşten bir şeyler vermesini de başarmıştır.

Bugün Türkiyede dağevi, sığınak, kayak istasyonu, tramplen diye ne varsa hepsi sadece onun zoru ve zorlamasiyle yapılmıştır. Sarıkamışta, Erzurumda, Kayseride, Sivasta, Bitliste, Ankarada, Borsada ve başka nerede varsa, göz dolduran kayak ekiplerini adım adım, tek tek o bulmuş, o teşvik etmiş ve o yetiştirmiştir. Coğrafyacı geçinenlerimizin çoğunun yerini haritada bildikleri dağlarımızın tepelerine bayrağımızı, onun liderlik ettiği ekipler dikmiştir. Şu anda yabancı bir uzmanla birlikte idare ettiği kursta da kayakçılar ve dağcılar yetiştirmek için didinmekte, yeni liderlerin yüreklerinde aynı alevi tutuşturmak için çalışmaktadır.

Dağcılık ve kayakçılık gözden ırak bir spordur. Sorumlu kişiler onu kendi reklâmları bakımından değersiz bulurlar, tutmazlar. Fakat Kurt, Cilo dağına tırmanır gibi, buzlu duvarlara vurduğu her kazmanın ve atabildiği her adımın kendisini zirveye biraz daha yaklaştırdığına inanmaktadır.

Türkiyemizde federasyon başkanlarının, olmuşları devşiren hazır yiyici kişiler olmaya hakları yoktur. Bizi kalkındıracak çalışma tarzı olarak kayak işlerimizi örnek almak lâzımdır. Bu zordur ama, mümkündür.